

STORTINGET

Innst. 243 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Meld. St. 32 (2018–2019)

Innstilling fra næringskomiteen om Et kvotesystem for økt verdiskaping. En fremtidsrettet fiskerinæring

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

I meldingen presenterer regjeringen forslaget til et fremtidsrettet kvotesystem for norske fiskerier.

Meldingen omhandler de nasjonale reguleringsystemene.

Ved kongelig resolusjon 19. juni 2015 ble det oppnevnt et utvalg til å gjennomgå kvotesystemet og ressursrente i fiskeriene. Det såkalte Kvoteutvalgets anbefaling fremgår av NOU 2016:26 Et fremtidsrettet kvotesystem. Utredningen var på høring våren 2017.

Departementet har i tillegg våren 2018 hatt en egen høring om fremtidens rammebetingelser for sjarkflåten.

På bakgrunn av forslaget i NOU 2014:15 fremmet regjeringen Meld. St. 10 (2015–2016) En konkurransekraftig sjømatindustri for Stortinget (sjømatindustri-meldingen). I Innst. 215 S (2015–2016) og anmodningsvedtak fra 5. april 2016 har Stortinget bestemt at regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med fire saker:

- Vedtak nr. 571: «Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for helårs arbeidsplasser i industrien.»
- Vedtak nr. 572: «Stortinget ber regjeringen nedsette en kommisjon som skal gjennomgå alle tre pliktene i leveringsvilkårene, ut fra deres intensjon, og

komme tilbake til Stortinget med en anbefaling basert på kommisjonens forslag høsten 2016.»

- Vedtak nr. 575: «Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for å styrke rekrutteringen til fiskerinæringen.»
- Vedtak nr. 576: «Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for bruk av alt restråstoff/biprodukt og insentivordning for ilandføring av hele fisken, herunder utrede og finne rimelig tidspunkt for når innføring av 'hele fisken på land' kan skje i Norge.»

Regjeringen redegjør i meldingen bl.a. for oppfølgingen av de vedtakene som ble fattet av Stortinget i forbindelse med behandlingen av sjømatindustrimeldingen.

1.2 Kvotesystemet

1.2.1 Innledning

Kvotesystemet, som er det grunnleggende fiskeripolitiske virkemidlet, består av flere deler som til sammen setter rammene for hvordan fiskeriressursene kan utnyttes og fordeles. Kvotesystemet påvirker fiskeflåten landingsmønster, som er startpunktet for resten av verdikjeden. Kvotesystemet kan også på noen måter påvirke råstoffkvaliteten.

«Kvotesystemet» omfatter her et system for både tilgang til og regulering av fisket. Det angir ordninger for hvem som eier fiskefartøy, gjennom regler fastsatt i eller i medhold av deltakerloven. Det angir videre fordeling av totalkvoten på ulike fartøygrupper og fartøy, gjennom regler fastsatt i eller i medhold av havressurslova. Man kan skille mellom «tildelingssystemet», som fordele de nasjonale totalkvotene på fartøynivå, og «struktursystemet», som setter rammer for tilpasningene aktørene kan gjøre på lang og kort sikt. Oppbyggingen av

disse er kort beskrevet i kapittel 2 i meldingen. Fremveksten av dagens kvotesystem er beskrevet i større detalj i kapittel 6 i meldingen.

Kvotesystemet er utviklet som en respons på utfordringer norske fiskerier over tid har stått overfor. Utgangspunktet var fiskets rolle som samfunnsbærer langs kysten. Eksempler på dette er at flåten skal være fiskereid. Havrettskonvensjonen ga kyststater rett og plikt til å forvalte ressursene i den økonomiske sonen på 200 nautiske mil ut fra grunnlinjene langs kysten. I Norge medførte dette at hensynet til ressursene ble overordnet i fiskeriforvaltningen. Fisket ble regulert med kvoter først i havfiskeflåten, og senere også i kystflåten. Både for næringen og forvaltningen har det vært viktig at fordelingen av knappe ressurser skulle oppleves som legitim og rettferdig.

Overkapasitet i fiskeflåten og svak økonomi i næringen brakte også etter hvert en erkjennelse av at fangstkapasiteten måtte stå i forhold til ressursgrunnlaget. Kvotesystemet har derfor også fått mekanismer for å ivareta lønnsomheten i næringen, eksempelvis gjennom ordninger for tilpasning av fangstkapasiteten til ressursgrunnlaget, gjennom sammenslåingsordninger, enhetskvoteordningen og etter hvert dagens strukturkvoteordninger. I utformingen av slike virkemidler har det vært viktig å ivareta en flåtestruktur som er størrelsesmessig, geografisk og driftsmessig variert.

1.2.2 *Kvotesystemets formål og rettslige status*

Havressurslova § 2 fastslår at: «(...) dei viltlevande marine ressursane ligg til fellesskapet i Noreg». Fiskeresursene er med andre ord ikke gjenstand for hverken privat eller statlig eiendomsrett. Samtidig følger det av både deltakerloven og havressurslova at staten har rett til og ansvar for å forvalte disse ressursene på fellesskaps vegne. Forvaltningen skal støtte opp om formålene i fiskerilovgivningen.

Adgangen til fiske i sjøen er i utgangspunktet en allemannsrett, som reguleres gjennom bestemmelser særlig i havressurslova og deltakerloven. Adgangen til å drive fiske som næringsvirksomhet er regulert gjennom reglene fastsatt i og i medhold av deltakerloven, jf. deltakerloven § 4:

«Et fartøy kan ikke nyttes til ervervsmessig fiske eller fangst uten at det er gitt ervervstillatelse av departementet.»

Gjennom regler fastsatt i og i medhold av deltakerloven, er adgangen til å delta i ulike fartøygrupper begrenset i forskriftsbestemmelser. Det er denne type adgangsbegrensninger som skaper en lukket gruppe og dermed legger grunnlaget for at selve adgangen til å delta i en slik gruppe får en økonomisk verdi. Denne verdien, ut over fartøyets tekniske verdi, kan beregnes på fartøyeierens hånd, og kan realiseres når et fartøy selges for

fortsatt drift, uavhengig av om kjøperens siktemål er å drive fartøyet videre i fiske eller ta fartøyet permanent ut av fiske gjennom strukturkvoteordningen.

Adgangen til å delta i ulike fiskerier har blitt og blir gitt vederlagsfritt fra statens side. Med færre aktører og stabilt høye kvoter har verdien av denne adgangen økt betraktelig. Mulighet for å samle et større kvotegrunnlag på samme båt har også bidratt til å øke kvoteverdiene.

Det at det betales et vederlag for kvoteverdien ved kjøp av et fiskefartøy som skal drives videre, endrer ikke tillatelsenes rettslige status. Vederlaget mellom de private partene gir ikke et nytt innhold i tillatelsene, som det uansett er myndighetene som tildeler etter en vurdering av om søkeren (kjøperen) fyller de krav som gjelder i det enkelte tilfellet. Disse tillatelsene har et definert innhold, som følger særlig av hjemmelsloven, aktuelle forskrifter og de vilkår som måtte være fastsatt i det enkelte vedtak. Dette innholdet kan også endres, enten i samsvar med hjemmelsloven som den er i dag, eller slik den til enhver tid måtte være som følge av lovendringer. Dette følger av at virksomheten er basert på, og avhengig av, offentlige tillatelser og årlige forskrifter om kvotefastsettelse og -fordeling.

De enkeltpersoner eller foretak som eier fiskefartøy, og som har adgang til å delta i fiske på ulike fiskebestander, har således ingen juridisk eiendomsrett til fiskeresursene, heller ikke i form av noen ideell andel.

Dette kvotesystemet bygger på næringskomiteens uttalelse i Innst. S. nr. 93 (1998–99) kapittel 2.2 om at «(f)isken er ein nasjonal fellesressurs som skal forvaltest og utnyttast til beste for samfunna langs kysten». I Innst. O. nr. 38 (1998–99) til deltakerloven ble dette utdypet i kapittel 2.3, hvor det heter følgende:

«Komiteen vil påpeke at fiskeresursene tilhører det norske folk, i fellesskap. Det er derfor i utgangspunktet ingen enkeltpersoner eller enkeltsselskaper som kan gis evigvarende eksklusive rettigheter til vederlagsfritt å høste av (og tjene på) disse ressursene, mens andre stenges ute fra å delta i fisket. Komiteen erkjenner samtidig behovet for å begrense ressursuttaket av hensyn til en langsiktig og bærekraftig utnytting av ressursene i havet. Komiteen mener derfor at deltakerloven er viktig i forhold til å regulere deltakelsen i fisket og derved den samlede kapasitet i fiskeflåten.»

Havressurslova § 1 angir at formålet med loven er

«å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsam forvaltning av dei viltlevande marine ressursne (...), og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna».

Deltakerloven § 1 har et liknende innhold og sier at formålet er å tilpasse fiskeflåtens fangstkapasitet til ressursgrunnlaget for å sikre en rasjonell og bærekraftig utnyttelse av de marine ressurser, å øke lønnsomheten og verdiskapingen i næringen og gjennom dette trygge bo-

setting og arbeidsplasser i kystdistriktene, og å legge til rette for at høstingen av de marine ressurser fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode.

Det er også et grunnleggende hensyn at «forvaltningstiltak er med og sikrer det materielle grunnlaget for samisk kultur», jf. havressurslova § 7 annet ledd.

1.2.3 Behov for modernisering av kvotesystemet

I norske fiskerier er bestandene bærekraftig forvaltet, fiskeflåten driver lønnsomt, og aktiviteten er spredt langs kysten. Regjeringen peker i kapittel 2.3 i meldingen på at det er flere utfordringer og forbedringsområder hvor dagens kvotesystem ikke legger tilstrekkelig til rette for god utnyttelse av felles ressurser.

Regjeringen peker videre på at en videreføring av dagens kvotesystem ytterligere vil forsterke de utfordringene som er omtalt her. Systemet vil bli mer og mer komplekst jo flere nye mekanismer som legges til for å ivareta nye hensyn.

I kapittel 2 i meldingen viser regjeringen til at det er behov for å forenkle og harmonisere kvotesystemet slik at det er bedre tilpasset næringens og samfunnets behov i dag og i fremtiden. Videre er det behov for å redusere politisk usikkerhet samtidig som et nødvendig politisk handlingsrom må opprettholdes, ved at kvotesystemet gir forutsigbare rammebetingelser. Et velfungerende og fremtidsrettet kvotesystem bør derfor være så nøytralt som mulig, i den forstand at hovedtrekkene i systemet søkes bevart for å ivareta stabilitet over tid.

1.3 Tiltak for et effektivt, fleksibelt og legitimt kvotesystem

1.3.1 Forenkling av grunnsystemet

Det foreslås flere nye tiltak for å forenkle kvotesystemet, bl.a. å innføre fiskeritillatelse til erstatning for dagens ordninger med spesielle tillatelse (konsesjoner) og årlige deltakeradganger, etablering av sammenlignbare og faste kvotefaktorer på fartøynivå og fast avsetning av kvoter til ekstrakvoteordninger.

REGJERINGENS FORSLAG TIL TILTAK

Regjeringens forslag til tiltak er illustrert i figur 3.1 og figur 3.2 i meldingen.

I figur 3.1 illustreres en fiskeritillatelse i et kvotefaktorregulert fiskeri, og figur 3.2 illustrerer at det fra nasjonal kvote avsettes kvoter til rekruttering og åpen gruppe (drøftes i kapittel 3.5) og til en ekstrakvoteordning (drøftes i kapittel 3.7). Etter at det er avsatt andeler til disse ordningene, vil disponibel kvote bli fordelt til fartøyer med tillatelse til å fiske torsk nord for 62° N. Hvilken andel fartøyet får av disponibel kvote, vil følge av hvor mange kvotefaktorer fartøyet er tildelt delt på det totale antall kvotefaktorer for denne høstingsvirksomheten. Dette vil gjøre tildelingssystemet fleksibelt, ved at det fortsatt kan avsettes ekstrakvoter til prioriterte til-

tak, samtidig som fast fordeling av disponibel kvote på relevante kvotefaktorer innebærer en betydelig forenkling i forhold til dagens system.

Regjeringens forslag til tiltak:

- Årlige deltakeradganger og konsesjoner erstattes med en felles fiskeritillatelse.
- Det enkelte fartøys andel av disponibel kvote fremkommer av kvotefaktorer som tildeles fartøy med relevant fiskeritillatelse.
- Dynamiske kvotefordelingsmekanismer erstattes av en fast fordeling.

1.3.2 Økt fleksibilitet i fisket

For å gi større fleksibilitet gjennom kvotesystemet foreslås det å tillate en ordning med begrenset kvoteutleie og -innleie (kvoteutveksling) og å etablere en markeds plass hvor kvoteutvekslingen på en oversiktlig, enkel og fleksibel måte kan gjennomføres med lave transaksjonskostnader.

REGJERINGENS FORSLAG TIL TILTAK

Regjeringens forslag til tiltak er illustrert i figur 3.3 i meldingen.

Et fartøy kan utveksle inntil 20 pst. av verdien av tildelte kvoter på en markeds plass. Et fartøy kan leie inn kvoter for å øke sitt kvotegrunnlag innenfor et kvoteår og/eller for å spesialisere driften. Innleie av kvoter begrenses til 50 pst. av verdien av fartøyets kvotegrunnlag. Kvotoutvekslingsordningen legger til rette for at et fartøy kan tilpasse sin drift innenfor et kvoteår.

Regjeringens forslag til tiltak:

- Det skal opprettes en ordning for kvoteutveksling for ut- og innleie av kvoter innenfor et kvoteår.
- Kvotoutvekslingsordningen skal begrenses til ut- og innleie av maksimalt henholdsvis 20 og 50 pst. av verdien av fartøyets kvoter.
- Det opprettes en selvfinansierende markeds plass for å sikre effektiv, transparent og fleksibel kvoteutveksling.

1.3.3 Langsiktig tilpasning av fangstkapasitet

Mengden fisk som kan høstes, varierer fra år til år, først og fremst bestemt av naturgitte årsaker. Med usikkerheten som følger av høsting fra naturen, er det viktig for næringsutøvere å ha forutsigbare rammevilkår.

Dersom fangstkapasiteten er større enn det som trengs for å utnytte kvotegrunnlaget på en effektiv måte, er det effektiviseringsgevinster i å samle kvotegrunnlaget på færre fartøyer og slik redusere fangstkapasiteten.

I dagens kvotesystem kan enkeltfartøy øke sitt kvotegrunnlag ved at et annet fartøy med relevant fiskeritillatelse tas ut av fiske, slik at kvotegrunnlaget kan samles på førstnevnte fartøy. Flere fartøyeiere kan gå sammen om en slik transaksjon og fordele kvotegrunnlaget mel-

lom sine fartøy. Dette gjøres gjennom strukturkvoteordningen.

I strukturkvoteordningen er tidsbegrensningen en betydningsfull faktor.

REGJERINGENS FORSLAG TIL TILTAK

Regjeringens forslag til tiltak er oppsummert i figur 3.4 i meldingen.

I figur 3.4 vises strukturkvoteordningen med færre grupper, det stilles fortsatt krav om at et fartøy tas ut av merkeregisteret ved strukturering, men ikke at fartøyet fysisk må destrueres. Avkortning vil bli det viktigste virkemiddelet for å begrense effektiviteten i ordningen. Ved å kanalisere avkortede kvotefaktorer til en kvotebeholdning vil ordningen harmonere med forslaget om å innføre faste kvotefaktorer.

Regjeringens forslag til tiltak:

- Dagens strukturkvoteordning videreføres med endret innretning.
- Strukturkvoteordningens tidsbegrensning opprettholdes med videreføring av kvotetak på dagens nivå, fartøygrupper om lag som i dag, uten geografiske eller gruppespesifikke avkortninger til omfordeling i gruppen, uten kondemneringskrav og med fleksibilitet til å dele opp kvotepakker.
- Ved bruk av strukturkvoteordningen avkortes kvotefaktorene med 10 pst. som tilfaller en kvotebeholdning. Anvendelsen av avkortede andeler skal virke nøytralt på kvotefordelingen, dvs. at utleie kun vil foregå innenfor samme gruppe.
- Fartøyeier gis mulighet til å søke om konvertering av strukturkvoter til kvotefaktorer med 15 års lengre varighet enn någjeldende tidsbegrensning. Ved konvertering fordeles deler av strukturgevinsten innenfor de angjeldende fartøygrupper.
- Konvertering vil være frivillig for den enkelte.

1.3.4 Rammebetingelser for sjarkflåten

Sjarkflåten består av fartøy i lukket gruppe under 11 meter hjemmelslengde (13 meter for kystnot makrell) og har en særstilling i fiskeflåten. Flåten består av nesten 1 400 fartøy – over 60 pst. av alle fartøy i lukkede fiskerier. En sjark drives normalt av én fisker, i noen tilfeller med et mannskap på en til to, avhengig av driften. Sjarkflåten er spredt langs hele kysten og er viktig for bosetning og levering av ferskt råstoff til fiskeindustrien. Sjarkflåten er særlig viktig i Nord-Norge og fisker om lag 10 pst. av den norske torskekvoten nord for 62° N.

REGJERINGENS FORSLAG TIL TILTAK

Regjeringen mener avvikling av samfiskeordningen, endring av dagens inndeling av kystfiskeflåten basert på hjemmelslengde til faktisk fartøylengde samt å innføre en næringsfinansiert kondemneringsordning for sjarkflåten under 11 meter vil forbedre og avklare

rammebetingelsene for denne flåten i et nytt og mer fremtidsrettet kvotesystem. Dette vil bidra til opprydding i kompliserte og midlertidige reguleringer og innebære en vesentlig forenkling. Regjeringen mener dette vil være en riktig og tilpasset virkemiddelbruk for å videreutvikle sjarkflåten slik at denne fortsatt vil ha en spesiell rolle i kystsamfunnene, for fiskeindustrien og som attraktiv yrkesvei for ungdom som ønsker å satse på sjarkfiske.

Regjeringens forslag til tiltak er illustrert i figur 3.5 i meldingen.

Figur 3.5 viser at den minste fartøygruppen vil få tilgang til en kondemneringsordning, mens øvrige fartøygrupper har tilgang til strukturkvoteordningen. De røde strekene illustrerer at skillet mellom de ulike gruppene blir «vanntett».

Regjeringens forslag til tiltak:

- Gruppeinndeling etter hjemmelslengde erstattes av en gruppeinndeling etter faktisk lengde.
- Samfiskeordningen i torskefiskerierne avvikles ved overgangen til et nytt kvotesystem.
- Det innføres en næringsfinansiert kondemneringsordning for fartøy under 11 (13) meter.

1.3.5 Rekruttering til fiskerinæringen

Fiske er i dag et ettertraktet yrke med god avlønning. Det meste av fisket foregår innenfor kvoteregulerte, lukkede fiskerier. I takt med at fiskerinæringen har blitt mer produktiv, er antall fiskere om lag halvert de siste 20 år.

REGJERINGENS FORSLAG TIL TILTAK

Regjeringen ønsker at fiskerinæringen skal være en attraktiv næringsvei for ungdom. Regjeringen mener det viktigste tiltaket for å lykkes med dette er at næringen sikres gode og stabile rammebetingelser som gir grunnlag for lønnsom drift.

Regjeringen ønsker at ungdomsfiskeordningen skal videreføres for å tilrettelegge for at ungdom kan ha fiske som sommerjobb og slik bli kjent med næringen. Regjeringen ønsker å styrke generelle ordninger for de som tar utdanning, gjennom at det fortsatt avsettes nødvendig kvantum til skolekvoter og for å stimulere til at fartøy tar om bord lærlinger. Regjeringen ønsker også å legge til rette for at unge fiskere som ønsker fiske som næringsvei, skal få gode muligheter til dette, gjennom å opprettholde åpne grupper der nyetableringer er mulig, og der fartøy eid av unge fiskere kan gis et kvotetillegg.

Regjeringen mener at de generelle rammebetingelsene for å sikre rekruttering langt på vei er til stede, men at regjeringens samlede forslag for et mer fremtidsrettet kvotesystem vil legge enda bedre til rette for fiske som yrkesvalg.

Forslaget til tiltak er illustrert i figur 3.6 i meldingen.

Figur 3.6 viser innretningen av åpen gruppe med tre eksempelfartøy. Eksempelfartøy 1 har en kvote på bakgrunn av lengde på fartøyet. Eksempelfartøy 2 er registrert i en kommune som omfattes av kystfiskekvoten, og får således et kvotetillegg. Eierne av fartøyet er under 30 år, og fartøyet får derfor et ytterligere kvotetillegg. Eksempelfartøy 3 er også registrert i en kommune omfattet av kystfiskekvoten, og fartøyeier er under 30 år. Fartøyet har i tillegg fått en rekrutteringskvotebonus gjeldende i 5 år. Totalt har dette eksempelfartøyet et kvotegrunnlag som tilsvarer om lag 80 pst. av et tilsvarende fartøys kvote i lukket gruppe.

Regjeringens forslag til tiltak:

- Åpne grupper opprettholdes med en fast andel av hensyn til småskalafiske, for at ungdom skal kunne etablere seg i fiske uten for høye kostnader, og for å bidra til å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur.
- Næringsgrunnlaget for de minste fartøyene i de omfattede områdene opprettholdes gjennom en videreføring av kystfiskekvoten.
- Fartøy i åpen gruppe eid av fiskere under 30 år gis et kvotetillegg fra gruppekvoten til åpen gruppe. Dette vil tydeliggjøre begrunnelsen for å ha åpne grupper, som er at disse skal legge til rette for at ungdom skal kunne etablere seg som fartøyeiere.
- Skole- og lærlingekvotefordelingen opprettholdes for å legge til rette for at utdanningsinstitusjoner kan gjennomføre mer praktisk rettet undervisning.
- Det etableres en kvotebonusordning for fiskere med eget fartøy under 30 år som vil gi fartøy eid av om lag 5 fiskere om lag 80 pst. av kvotegrunnlaget til et fartøy i lukket gruppe i 5 år. Ordningen vil over en femårsperiode gi fartøy eid av om lag 25 unge fiskere et bredere kvotegrunnlag i åpen gruppe. Kvoteavsetninger til rekrutteringskvotebonusordningen hentes fra den samlede avsetningen til ekstrakvoter.

1.3.6 *Pliktsystemet for fartøy med torsketråltillatelse*

Hovedregelen i deltakerloven er at norske fiskefartøy skal være eid med mer enn 50 pst. av aktive fiskere (aktivitetskravet). For å legge til rette for bedre og jevnere råstofftilgang fikk noen fiskeindustribedrifter i etterkrigstiden i sterkt fiskeriavhengige lokalsamfunn dispensasjon fra dette kravet. Eierskap i fiskefartøy skulle bedre foredlingsbedriftenes råstofftilgang og lønnsomhet og slik bidra til sysselsetting i disse samfunnene. Konkurrer og eierskapsendringer på 1980- og 90-tallet svekket koblingen mellom foredlingsbedrift og fiskefartøy. For å sikre at grunnlaget for dispensasjonsadgangen ble opprettholdt, knyttet myndighetene ulike betingelser til torsketråltillatelsene. Disse var primært utformet som plikt til å levere en andel av fangstene til utvalgte bedrifter, kommuner eller regioner og ble kjent

som leveringsplikten. På 1990-tallet ble det også knyttet en aktivitetsplikt til tråltillatelse tildelt foredlingsbedrifter. Tråltillatelsen ble den gangen gjort avhengig av fiskeforedlingsaktivitet på et bestemt sted.

REGJERINGENS FORSLAG TIL TILTAK

Regjeringens forslag til tiltak:

- Opprettholde dagens aktivitetsplikt, på gjeldende vilkår.
- Dagens primære tilbudsplikt opprettholdes. Den sekundære tilbudsplikten endres til å omfatte Nord-Norge.
- Avregningsperioden for bearbeiding endres fra hver omsatte fangst til månedlig avregning.
- Bearbeidingskravet for torsk økes fra 70 pst. til 75 pst.

1.3.7 *Kvotesystemet i et verdikjedeperspektiv*

Regjeringen mener at et fremtidsrettet kvotesystem må utformes slik at det ikke bare gir gode rammebetingelser for fiskeflåten, men også bidrar til gode rammevilkår for sjømatindustrien.

REGJERINGENS FORSLAG TIL TILTAK

Kvotesystemet er ikke bare en viktig rammebetingelse for fiskeflåten, men har betydning også for resten av verdikjeden. Selv om den totale råstofftilgangen i stor grad styres av kvotefastsettingen, så har selve kvotesystemet og graden av fleksibilitet, kvoteutnyttelse, spesialisering og differensiering i fiskeflåten betydning for blant annet fangstadferd, fangstmønster, sesongprofil og utnyttelsen av de tilgjengelige ressursene.

Regjeringens forslag til tiltak:

- De årlige reguleringene av fisket skal i størst mulig grad utformes med fartøykvoter. Det vil være positivt for kvaliteten, blant annet ved at kappfiske unngås.
- Det avsettes inntil 5 pst. av torskervekvotene til ekstrakvotefordelingen, som særlig kan benyttes til å bidra til å redusere sesongvariasjoner og øke fiskeindustriens tilgang på ferskt råstoff.
- Kvoteavsetninger til rekrutteringsformål hentes fra den samlede avsetningen til ekstrakvotefordelingen.
- Etablering av en markeds plass for kvoteutveksling og mulighet for oppdeling av kvotepakker vil legge til rette for mer spesialisert fiske, bidra til bedre utnyttelse av alle fiskeressursene og slik legge til rette for bedre samhandling mellom flåte og industri.

1.3.8 *Næringens bidrag*

Fiskeressursene hører til fellesskapet. Det er derfor viktig at utnyttelsen av denne ressursen gir en avkastning som kommer fellesskapet til gode. Det har vært bred politisk enighet om at fiskeressursene skal bidra til økt aktivitet i kystsamfunnene. Fiskerieringen har

vært gjennom en utvikling som har gitt en mer effektiv utnyttelse av ressursene og bedre økonomi i flåten, samtidig som tilknytning til kystsamfunnene ofte har blitt svakere.

Regjeringen er opptatt av at man i fremtidens kvotesystem sørger for at fiskerinæringens bidrag til samfunnet fastsettes gjennom konkrete virkemidler, for slik å sikre at det er en mer direkte sammenheng mellom fiskerinæringens virke og ringvirkningene som tilfaller fellesskapet.

I figur 3.7 i meldingen vises kvotebeholdningens innretning i samspill med kvoteutvekslingsordningen og markedsplassen som drøftes i kapittel 3.2 i meldingen. Årlige kvoter leies ut på markedsplassen, og bruken av kvotebeholdningen innrettes slik at ressursfordelingen mellom fartøygruppene ikke blir endret.

Regjeringen har påpekt at det er ingen av tiltakene som foreslås i meldingen, som vil være til hinder for at staten på et senere tidspunkt innfører nye tiltak, eller erstatter de foreslåtte ordningene, for å øke næringens bidrag til staten på vegne av det fellesskapet som det blir vist til i havressurslova § 2: «Dei viltlevande marine ressursane ligg til fellesskapet i Noreg.» Regjeringen planlegger imidlertid ikke å gjøre dette i denne perioden.

Regjeringens forslag til tiltak:

- 20 pst. av strukturgevinsten, som oppstår ved konvertering av strukturkvoter, tilføres en kvotebeholdning.
- Kvoter leies ut fra kvotebeholdningen innenfor fartøygruppene, slik at dette ikke påvirker ressursfordelingen mellom fartøygruppene.

I kapittel 4 i meldingen utdypes og drøftes ulike problemstillinger etter samme inndeling som i kapittel 3. Her vises det også til forslag fra Kvoteutvalget og innspill i høringsprosessen, og det er en bredere drøfting av hva som ligger til grunn for regjeringens forslag til tiltak.

1.4 Behov for lovendringer

De fleste av regjeringens forslag til tiltak i kapittel 3 i meldingen forutsetter at det gjøres endringer i fiskeriregelverket, både i lover og forskrifter.

Det legges derfor opp til at departementet i etterkant av fremleggelsen av denne meldingen vil sende på alminnelig høring et forslag til de lovendringer som er nødvendige for å gjennomføre tiltakene i meldingen. Etter at høringsrunden ble gjennomført, tok departementet sikte på å utarbeide en lovproposisjon som skulle legges frem for Stortinget slik at den kunne bli behandlet parallelt med meldingen.

Behovet for lovendringer vil i hovedsak gjelde to kapitler i deltakerloven og ett kapittel i havressurslova. Det dreier seg om deltakerloven kapittel 3 om spesielle tillatelser og kapittel 4 om særlige begrensninger i fiske

og fangst, foruten havressurslova kapittel 3 om fangstmengde og kvoter.

Endringene i deltakerloven kapittel 3 og 4 og havressurslova kapittel 3 vil være betydelige. Departementet vurderer det derfor som hensiktsmessig å redigere, oppdatere, forbedre og forenkle de enkelte lovbestemmelsene i disse kapitlene der det faller seg naturlig, når man likevel må gjøre større endringer. I dette ligger det også et ønske om å klargjøre regelverket, herunder å vurdere om bestemmelser som i dag finnes i forskrifter, bør flyttes til lov og omvendt.

Det vil være naturlig å se på om det bør innføres en egen lovbestemmelse om kvotefaktorer. Slik vil en både kunne oppnå en avklaring av det relevante regelverket og gjøre regelen mer tilgjengelig.

1.5 Økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Kapittel 7 i meldingen tar for seg bl.a. økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene om å endre kvotesystemet. Konsekvenser for det samiske folk og samisk kultur er omtalt i pkt. 7.6 i meldingen. Distrikts- og regionalpolitiske konsekvenser er omtalt i pkt. 7.4 og klima- og miljømessige konsekvenser i pkt. 7.5.

Hovedvirkningen av tiltakene i meldingen er at de legger til rette for en mer effektiv utnyttelse av fiskeresursene. Forenklingen av grunnsystemet for kvotetildeling vil gi administrative besparelser, men har i seg selv begrenset betydning for den samfunnsøkonomiske lønnsomheten. Forenklingen legger imidlertid til rette for at systemet for øvrig kan gjøres mer effektivt.

Forslagene vil i en overgangsperiode innebære en økt belastning på forvaltningen. Dette kjennetegner enhver omfattende omlegging av forvaltningen. Innføring av en ny fiskeritillatelse, innføring av sammenlignbare kvotefaktorer, forslaget om å forlenge tidsbegrensningen på strukturkvotegrunnlaget og implementeringen av en ny kvoteutvekslingsordning være ressurskrevende særlig i Fiskeridirektoratet.

I overgangen til et system med kvoteutveksling må eksisterende kvoteregistre endres, og det må utvikles IT-løsninger for en effektiv markedsplass. Transaksjonskostnader vil reduseres for næringsaktørene, og prisinngangen av utleie og innleie av kvoter vil bli riktig og transparent. For forvaltningen vil utviklingen av eksisterende kvoteutvekslingsordninger til fordel for en markedsplass på sikt være en effektivisering. Utleieordningen skal virke nøytralt på ressursfordelingen mellom fartøygrupper.

Departementet legger til grunn at de økte kostnadene til omleggingen kan løses ved omprioriteringer innenfor gjeldende rammer, og at det derfor ikke blir behov for å tilføre forvaltningen økte ressurser.

Det er imidlertid departementets vurdering at forslagene over tid vil føre til et enklere, mer gjennomar-

beidet og oversiktlig system. Dette legger til rette for administrative besparelser for forvaltning og også for næringen som brukere av systemet.

Kondemneringsordningen for sjarkflåten vil kreve saksbehandlingsressurser i den virksomhet som får oppdraget med å administrere ordningen. Kostnader til saksbehandling må dekkes innenfor ordningen. Det er lagt til grunn at kondemneringsordningen avgiftsfinansieres av den aktuelle fartøygruppen selv, og at bevilgningen til denne ordningen i praksis derfor er næringsfinansiert.

Markedsplassen som opprettes i forbindelse med etablering av en ny kvoteutvekslingsordning, skal være selvfinansierende. Strukturvoteordningen finansieres av de næringsaktørene som velger å benytte seg av ordningene. Ingen av forslagene som er fremmet i denne meldingen, innebærer derfor særskilte eller økte bevilgninger over offentlige budsjetter.

Opprettelsen av en statlig kvotebeholdning og forslaget om å leie ut de statlige kvoteandelene på markedsplassen for kvoteutveksling vil generere et proveny for staten. Etablering av kvotebeholdningen vil være noe ressurskrevende i det samlede reguleringsystemet og dekkes innenfor gjeldende budsjettammer.

En harmonisering av hjemmelslengde og faktisk lengde i kystflåten vil på papiret redusere antall fartøy i den minste kystflåten og endre den tallmessige sammensetningen i de andre gruppene i kystflåten, selv om dette grepet ikke påvirker den reelle flåtestrukturen. Gjennomføringen vil kreve administrative ressurser.

Forslaget om å videreføre den primære tilbudsplikten for noen fartøy i torsketrålgruppen, med en endret sekundær tilbudsplikt, innebærer isolert sett ingen endringer i de administrative kostnadene ved ordningen.

2. Komiteens merknader

2.1 Komiteens generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charter Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Meld. St. 32 (2018–2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping. En fremtidsrettet fiskerinæring. Meldingen er en helhetlig gjennomgang av kvotesystemet for høsting og forvaltning av viltlevende marine ressurser.

Fiskeri- og sjømatnæringen er Norges nest største eksportnæring, med en årlig eksportverdi på ca. 100 mrd. kroner, hvorav ca. 60 pst. av volumet og 30 pst. av verdien har bakgrunn i fiskeriene.

Komiteen viser til de innledende bestemmelsene i lov om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) §§ 1 og 2 som slår fast følgende:

§ 1 lyder:

«Formålet med lova er å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønsam forvaltning av dei viltlevende marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna.»

§ 2 lyder:

«Dei viltlevende marine ressursane ligg til fellesskapet i Noreg.»

Komiteen viser til at begge bestemmelsene historisk sett har hatt sterk oppslutning i Norge, og de forplikter forvaltningen til å sørge for at nærhet til havets ressurser gir rett til å høste av ressursene, og at det aldri skal skapes tvil om at de viltlevende marine ressurser tilhører fellesskapet.

Komiteen viser til at i tråd med formålet i havressurslova er fiskeri en næring med spesielt stor betydning i kystkommuner i Distrikts-Norge.

Komiteen viser til at meldingen bygger på NOU 2016:26 Et fremtidsrettet kvotesystem (Eidesen-utvalget), og behandlingen av Meld. St. 10 (2015–2016) En konkurransekraftig sjømatindustri (sjømatindustrimeldingen). Meldingen behandler også pliktssystemet for fartøy med torsketråltillatelse.

Komiteen viser til at fiskerinæringen sysselsetter over 10 000 årsverk i fangstleddet og over 28 000 årsverk totalt i den fiskeribaserte verdikjeden (SINTEF rapport 2018:00627 Nasjonal betydning av sjømatnæringen). Veksten i sysselsetting i verdikjeden var 12,3 pst. i perioden 2014–2017.

Komiteen vil understreke behovet for forutsigbare rammevilkår for næringen.

Komiteen viser til at saken er avgitt fra komiteen under den pågående covid-19-pandemien. Denne vil ha stor innvirkning på både norsk økonomi og næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at komiteens flertall har valgt å sluttbehandle saken i komiteen samtidig som norsk økonomi og norsk næringsliv står oppe i den største krisen etter andre verdenskrig. Disse medlemmer viser til at det var dialog mellom partiene i komiteen frem til 11. mars for å se om det var mulighet for å finne en felles enighet om saken. Det var det ikke. 12. mars varslet

regjeringen de omfattende tiltakene mot covid-19-viruset, som har hatt enorme negative konsekvenser for næringslivet i Norge. Disse medlemmer har vært nødt til å prioritere både arbeidsinnsats og oppmerksomhet på håndtering av denne krisen. Det er også uheldig at sluttbehandlingen av et så viktig tema har skjedd uten noen offentlig debatt. Disse medlemmer beklager at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ikke ønsket å behandle saken nærmere sommeren. Disse medlemmer stiller seg uforstående til hvorfor flertallet mente det var tvingende nødvendig å sluttbehandle meldingen midt under den pågående krisen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det er utviklet en moderne flåte med høy verdiskaping gjennom at fiskerne selv har sørget for en tilpasning av fangstkapasitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at kapitalbehovet i fiskerinæringen er stort. Dette er negativt både ved generasjonsskifter og for rekrutteringen.

Komiteen vil vise til at den villfiskbaserte verdikjeden er viktig for sysselsetting og gir et viktig bidrag til norske eksport- og skatteinntekter. Verdikjeden er et viktig livsgrunnlag for en lang rekke samfunn langs kysten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at grunnlaget for denne sterke verdikjeden er en god og bærekraftig forvaltning av ressursene, i tråd med målsettingene i havressurslova.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at en hovedmålsetting med et nytt og bedre kvotesystem er å ivareta dette grunnlaget, gjennom at kvotesystemet understøtter høsting av arter og bestander på et nivå som er bærekraftig i et evighetsperspektiv.

Komiteen viser til at fiskestammenes bevegelser gjør at ivaretagelse av bærekrafthensyn er spesielt utfordrende, og fangst og fangstperioder må tilpasses slik at stammenes langsiktige nivå ivaretas. Komiteen viser til at det for eksempel er viktig at beskatningen av sårbare kysttorskebestander tilpasses bestandstilstanden.

Komiteen viser til at norsk ressursforvaltning har vært en suksess, og et av resultatene har vært at bestan-

dene i hovedsak har god tilstand, noe som gir stabil langsiktig aktivitet og høsting av ressurser. Komiteen mener dette legger et godt grunnlag for verdiskaping og sysselsetting i kystsamfunnene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, peker på at målsettingen med meldingen er å bedre oppfylle deltakerlovens og havressurslovas målsettinger gjennom både forenkling og å sikre verdikjedenes langsiktige lønnsomhet. Den norske sjømatindustriens langsiktige evne til verdiskaping og sysselsetting er avhengig av stabil tilgang på råstoff. I noen produksjonsformer, som for eksempel klippfisk, som er den største enkeltformen for bearbeiding av torsk i Norge, er det mulig å jevne ut sesongsvingninger gjennom bruk av frosset råstoff. I andre driftsformer er ferskt råstoff å foretrekke, og en er dermed mer utsatt for sesongvariasjoner.

Komiteen viser til at stabil tilgang på råstoff må balanseres mot økologisk bærekraftig høsting, og dette sikres best gjennom en variert flåte som høster der de høstbare stammene er til enhver tid. Dette gjør det mulig å høste både kystnært og langt til havs og dermed sikre norske ressursinteresser, helårige arbeidsplasser og en stabil råstofftilgang. Økt bearbeiding i Norge av norske ressurser sikres best gjennom en variert flåtestruktur som kan levere hele året.

Komiteen viser samtidig til at svært store deler av ressursgrunnlaget er noe vi deler med andre kyststater. Det er derfor i Norges interesse å ha gode og ordnede forhold mellom kyststatene i forvaltningen av bestander og ressurser.

Komiteen viser til at villfiskressursen gir en matkilde som er sunn, klimavennlig og forsynings sikker, og som gir sysselsetting og aktivitet. Kvotesystemets fremste oppgave er å bidra til en langsiktig bærekraftig forvaltning av denne ressursen, for å sikre biologisk bærekraft og langsiktig aktivitet og sysselsetting.

Komiteen viser til at det er en målsetting å øke bearbeidingen av sjømat i Norge. I tillegg til bærekraft er det et mål å legge til rette for at de marine ressursene utnyttes optimalt og på en måte som gir høyest mulig verdiskaping.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser i denne forbindelse til Meld. St. 10 (2015–2016), sjømatmeldingen, samt «Regjeringa sin strategi for heilårs arbeidsplassar i sjømatindustrien» og «Regjeringa sin strategi for auka verdiskaping frå marint restråstoff», fremlagt i forbindelse med meldingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til Granavol-

den-plattformen og regjeringens mål om at en offensiv klimapolitikk er nødvendig for å skape økologisk bærekraft.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Arbeiderpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, er opptatt av at Norge skal oppfylle sine klimaforpliktelser og ta sin del av ansvaret for å redusere klimagassutslipp og forurensning i samsvar med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser. For innenriks sjøfart og fiske har regjeringen vedtatt et mål om kutt i klimagassutslippene på minimum 50 pst. Regjeringen har nylig vedtatt at klimagassutslippene skal reduseres med 50 til 55 pst. innen 2030, sammenlignet med 1990-nivå. Målet er meldt inn til FN og er en oppfølging av Paris-avtalen, som stadfester at alle land skal levere nye eller oppdaterte utslippsmål hvert femte år.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti har merket seg at regjeringen relativt nylig mottok en faglig rapport, Klimakur 2030. Rapporten viser en rekke tiltak som kan iverksettes for å nå de norske klimamålene. Rapporten viser at det finnes et potensial for reduserte utslipp også innenfor fiskerinæringen, og disse medlemmer imøteser regjeringens fremleggelse av egne tiltak som skal sikre at vi når de vedtatte klimamålene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, påpeker at vi står midt i et grønt teknologiskifte i skipsnæringen generelt, som også kan bidra til å redusere klimagassutslippene fra fiskerinæringen. Teknologi som ammoniakk, hydrogen, plug-in batterihybridisering, flytende naturgass, biogass og elektrifisering er teknologier med ulik modenhet i markedet og med ulikt kostnadsnivå. Flere av disse kan ha relevans for fiskerinæringen. Innblanding av biodiesel er et effektivt tiltak for å få ned klimagassutslippene fra fiskeriene.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, understreker at man bør tilstrebe høyest mulig bruk av avansert biodiesel, og mener regjeringen så langt det går, tilrettelegger for dette. Biodiesel fra ulike matvekster og palmeolje kan bidra til å øke klimagassutslippene og bør begrenses.

Et tredje flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det også i høringen og den dialogen som har vært med fiskeriorganisasjonene og industrien, naturlig nok har vært både støtte til og kritikk av de enkelte delene av meldingen. Det har vært stor støtte til en forenkling av systemet. Flertallet viser til forslagene som er fremmet i denne innstillingen. I disse

forslagene er det lyttet til konstruktive innspill fra næringen og gjort endringer som imøtekommer næringens ønsker, bl.a. når det gjelder statlig kvotebeholdning, strukturforlenging, tilbakefall av strukturkvoter til pelagisk trål og gode overgangsordninger, mens forenklingen er beholdt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at regjeringspartiene i merknadsform må slå fast at fiskeriministrene som har vært i tiden siden meldingen ble lagt frem for Stortinget, faktisk støtter meldingen. Disse medlemmer registrerer at to statsråder fra Høyre og én fra Fremskrittspartiet mener at statlig kvotebank er en ønsket del av fiskeripolitikken.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti peker på at fisk er klimavennlig mat, men til tross for dette har Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti gjennom statsbudsjettet for 2020 innført en ny klimaavgift på en kvart milliard kroner årlig for fiskerinæringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til innspill under komiteens åpne høring, der det var bred motstand mot kvotemeldingen. Leder i Norges Fiskarlag sa følgende om meldingen under høringen:

«Jeg legger til grunn at det ikke er oppslutning om hovedtrekkene i regjeringens melding.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener det er viktig å lytte til kystens befolkning, fiskerne og deres organisasjoner når fiskeripolitikken skal utformes.

Flertallet mener Norge har særegne muligheter knyttet til vår lange kystlinje og beliggenhet i nord. Våre kyst- og havområder er viktige for å sikre mat og for å skape verdier. Flertallet understreker at ressursene i havet og langs kysten er fellesskapets eiendom og skal sikres for framtidige generasjoner gjennom bærekraftig forvaltning og nasjonal råderett. Bærekraftig ressursforvaltning er viktig for å sikre både en lønnsom fiskerinæring og fiskeindustri.

Flertallet mener at det skal være deltakerloven, havressurslova og fiskesalslagslova som skal ligge til grunn for vår fiskeriforvaltning. Flertallet mener også at nasjonal kontroll over fiskeriressursene er svært viktig. En vellykket fiskeripolitikk må også følges opp med en aktiv og offensiv distriktspolitikk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener fiskeressursene fortsatt skal tilhøre det norske folk i fellesskap. Disse medlemmer vil forvalte ressursene og rettighetene på en måte som ikke bidrar til sentralisering verken innad i regioner eller mellom landsdeler. Disse medlemmer vil at fiskeri- og havbrukspolitikken skal utformes slik at den kan bidra til å sikre lønnsomme bedrifter – både på hav og land – konkurransedyktighet og økt markedsfokus, og dessuten ivareta distriktspolitiske målsettinger om arbeidsplasser og bosetting i kystsamfunn.

Disse medlemmer mener videre at det blir krevende å forholde seg til en melding om kvotepolitikken som tar utgangspunkt i at det innføres en statlig kvotebank, at varigheten av strukturkvoter utvides, og at det legges opp til storstilt åpning av inn- og utlån av kvoter. Regjeringen Solberg har lagt frem en stortingsmelding som langt på vei bygger på en statliggjøring av kvotene, som vil bidra til massiv sentralisering av fiskenæringen, og som vil svekke rekrutteringen.

Disse medlemmer støtter flere av forslagene til komiteens flertall, som for eksempel å avvise statlig kvotebank. Det er viktig at dette gjøres med et stort flertall for å unngå den usikkerheten som regjeringen ved Fremskrittspartiets fiskeriminister skapte langs kysten ved å legge frem flere av forslagene i meldingen.

Disse medlemmer registrerer også at to fiskeriministre fra Høyre har gitt sin tilslutning til forslagene i meldingen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at utgangspunktet for stortingsmeldingen burde ha vært å redusere kapitalbehovet i næringen, styrke fiskerisamfunnene langs kysten og styrke rekrutteringen, samt å sørge for å fastslå om fiskeriforvaltningen med kjøp og salg av kvoter er i tråd med gjeldende lovverk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Meld. St. 32 (2018–2019) sendes tilbake til regjeringen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, vil peke på at dagens praksis for kjøp og salg av fartøy og tildeling av kvoter har vært lik gjennom lang tid og gjennom forskjellige politiske flertall og regjeringer. Denne meldingen er prosessen hvor man eventuelt kan fremme forslag om å endre systemet dersom man ønsker det.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det under regjeringen Solberg har vært en utvikling i retning av at stadig flere kvoter samles på stadig færre hender, samtidig som kvotene får stadig større verdi. Disse medlemmer viser til at det i dagens situasjon også er stor forskjell på hvem som har størst fortjeneste av fisken. Mens det er god lønnsomhet i store deler av fiskeflåten, er lønnsomheten i fiskeindustrien mange steder dårlig.

Disse medlemmer merker seg at også Riksrevisjonen i sin rapport i Dokument 3:6 (2019–2020) påpeker at eierskapet til fartøy med kvoter er blitt konsentrert på stadig færre hender samtidig som fartøyene blir stadig større, noe som utfordrer de fiskeripolitiske prinsippene som er vedtatt i Stortinget.

Disse medlemmer ser med bekymring på at det videreføres for lite fisk langs kysten, og for mye fisk sendes ubearbeidet ut av landet. Dette betyr tapte muligheter for aktivitet og arbeidsplasser på land langs kysten.

Disse medlemmer mener det er behov for en ny politikk for kysten som i større grad enn i dag legger til rette for verdiskaping og bærekraftige arbeidsplasser basert på fiskeressursene.

Disse medlemmer etterlyser et tydeligere perspektiv og tiltak for å ivareta hele verdikjeden og at det i større grad legges til rette for flere helårige arbeidsplasser på land og økt verdiskaping. Disse medlemmer viser til at strategien for helårs arbeidsplasser som ble fremmet i forbindelse med meldingen, og som Stortinget hadde bestilt, dessverre mangler konkrete tiltak.

Disse medlemmer viser til betydningen de marine ressursene har hatt for utviklingen av dagens Norge. Høsting av havet har vært utgangspunktet for både de aller første bosettingene og de første statsdannelser i norgeshistorien. Allmenningsprinsippet – at havet ikke skal kunne tilhøre noen få, og at alle har rett til å bruke havet, har gjennom Frostatingsloven vært et knesatt rettsprinsipp siden 900-tallet. Prinsippet ble videreført i Magnus Lagabøtes landslov på 1200-tallet og frem til havressurslova og deltakerloven av i dag. Prinsippet har overlevd den katolske kirke, svartedauden, hansatiden, dansketiden, og verdenskriger, men står nå på spill gjennom regjeringspartienes utvanning av både prinsippet om at havet tilhører fellesskapet, og at nærhet gir rett til å høste av ressursene. Gjennom endringer i lovverket har det blitt stadig mer uklart om havets ressurser virkelig tilhører folket, eller om den tilhører andre, private rettighetshavere. Endringene har gjort nærhet til kapital viktigere for retten til å fiske enn nærheten til fiskeressursene. Det har samlet fiskerettigheter på stadig færre hender. Samlet utgjør dette et historisk brudd med og et avvik fra både formålsbestemmelsen og den nasjonale bestemmelsen i havressurslova.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet bøyde av for presset og utsatte avgivelse og debatt til etter Riksrevisjonens rapport.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at kystfisket i århundrer har vært en grunnpilar i sysselsetting og verdiskaping langs kysten. Det fisket som skjer fra de små fartøyene, er etter disse medlemmers mening en viktig del av norsk fiskeripolitikk. Disse fartøyene fisker råvarer av svært høy kvalitet og lander fangst langs hele kysten. Dette er strategisk betydningsfull verdiskaping. Det er ingen tvil om at det trengs en politikk for å snu utviklingen og sørge for at vi styrker den minste og mest kystnære delen av fiskeflåten.

Komiteen mener også at de havgående fiskefartøyene er viktige. De sikrer verdiskaping, aktivitet hos underleverandører og aktivitet i territorialfarvannene og skal fortsatt spille en sentral rolle.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har også merket seg regjeringens manglende forståelse for hvor viktig det er å beholde og satse på fiskerihavner langs kysten, og mener dette er nok et tegn på at regjeringen ikke forstår situasjonen i fiskerinæringen langs kysten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, understreker at det er viktig å beholde og bygge ut fiskerihavner langs kysten. Overføring av ansvaret fra staten til de nye regionene innebærer ingen nedprioritering, men en delegering av ansvar og myndighet til regionene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse partiene har fremmet forslag om at ansvaret for fiskerihavnene skal føres tilbake til staten, men forslaget ble dessverre nedstemt i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet har programfestet at fordelingen av kvoter mellom fartøygrupper ligger fast. Når regjeringen nå foreslår å gå bort fra trålstigen, er det etter disse medlemmers syn ikke til å unngå at det vil bli endringer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-

streparti ønsker at en større del av kvotene skal brukes til ulike distrikts- og belønningsordninger for å sikre verdiskaping og bosetting langs hele kysten. Disse medlemmer mener at det må vurderes nye ordninger som belønner fiskere som leverer fisk til foredling i Norge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at endringen av trålstigen ikke medfører noen vesentlig endring i kvotefordelingen over tid. Endringen bygger på historiske tall og inneholder i tillegg en sikkerhetsmekanisme ved særskilt lave kvoter. Den viktigste måten å bruke kvotegrunnlaget på for å sikre verdiskaping og bosetting langs kysten er ikke å lage spesialordninger, men å tildele dem til aktive fiskere innenfor det ordinære kvotesystemet, slik at fiskerne har trygghet for sin fremtidige verdiskaping. Gjennom ekstrakvotordninger og åpen gruppe er allerede en vesentlig del av kvotene avsatt til særskilte formål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er bekymret for en utvikling i fiskerinæringen med økende krav til kapital for å overta fartøy med kvotegrunnlag. Dette vil føre til konsentrasjon av rettigheter og gjøre rekruttering og generasjonsskifter i fiskeriene vanskeligere. Vi får en eierskapskonsentrasjon og et kapitalbehov i fiskerinæringen som ikke er forenelig med de verdier som vi skal bygge fremtidens fiskerinæring på.

Disse medlemmer merker seg at Riksrevisjonen i sin rapport i Dokument 3:6 (2019–2020) viser til at eierkonsentrasjonen har økt i både kyst- og havfiskeflåten. Rapporten viser også at manglende oversikt over kvoteprisene gjør det vanskelig å styre fiskeripolitikken med målene som er satt av Stortinget. Disse medlemmer forventer at regjeringen følger opp Riksrevisjonens anbefalinger om å registrere og offentliggjøre utviklingen i kvoteprisene og å gjennomføre tiltak som bedrer rekrutteringen til fiskeryrket.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det må utredes alternativer til dagens system med kjøp og salg av fartøy med kvotegrunnlag, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning hvor dagens system med kjøp og salg av fartøy med kvoter erstattes med et konsesjonssystem hvor nærhet til ressurs og kompetanse avgjør tilgang på rettigheter. Utredningen skal videre inneholde en overgangsløsning, slik at de som har investert innenfor dagens system, ikke lider vesentlige økonomiske tap.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at dagens system ikke er kjøp og salg av kvoter. Kvoter tildeles fra forvaltningen uten vederlag. En kan selge og kjøpe fartøy med kvotegrunnlag. I så fall trekkes kvoten inn og nytildes. Praxis har vært at denne nytildelingen skjer til samme fartøy etter eierskifte. Forvaltningen har imidlertid anledning til også å tildele kvoter etter andre kriterier i et slikt tilfelle, jf. pkt. 1.2.2 ovenfor i sammendraget.

Flertallet viser til at dagens system har lagt grunnlag for trygge arbeidsplasser med høy verdiskaping. Fiskerne har lojalt fulgt opp systemet og foretatt en enestående omstilling fra subsidienæring til lønnsom eksportsuksess. Et viktig grunnlag for dette har vært muligheten til å tilpasse driftsform og fangtskapasitet til skiftende rammebetingelser, biologisk, markedsmessig og teknologisk. Forslaget fra Senterpartiet er å utrede en modell som vil fjerne denne fleksibiliteten i fiskeriene. Flertallet stiller seg også undrende til hvordan en skal unngå tap ved en slik omstilling når hele poenget med løsningen er å redusere fiskernes kapital. Flertallet vil peke på at bare utredning av en slik drastisk omlegging av systemet vil føre til usikkerhet og sannsynligvis redusert kapitalgrunnlag og økt risiko med påfølgende økte finansieringskostnader i flåteleddet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det ikke er et mål å strukturere fiskeflåten videre. Stortingsmeldingen vil over tid føre til større og færre fiskefartøyer. Disse medlemmer mener at en variert fiskeflåte med tilhold i kystsamfunnene både er bra for verdiskapingen og styrker beredskapen vår. Disse medlemmer har programfestet et nei til strukturering av fartøy under 11 meter.

Disse medlemmer merker seg at Riksrevisjonen i sin rapport i Dokument 3:6 (2019–2020) peker på at etablerte fiskeripolitiske prinsipper er blitt utfordret gjennom kvotepolitikken, blant annet knyttet til spredt eierskap og variert flåtestruktur. Disse medlemmer mener disse signalene må tas på alvor, og mener, i likhet med Riksrevisjonen, at det må vurderes tiltak for å opprettholde den minste kystflåtens betydning for kystsamfunnene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at strukturering av fartøy under 11 meter ikke er et forslag i meldingen.

Komiteen viser til at fisk er mat med lavt klimagassutslipp.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det var feil av regjeringen i statsbudsjettet å

varsle et økt avgiftstrykk på om lag en kvart mrd. kroner gjennom å fjerne lav sats på CO₂-avgiften for fiskeriene. Den varslede kompensasjonsordningen er midlertidig og vil ikke være treffsikker. Denne avgiftsomleggingen vil kunne presse frem strukturendringer, men også gå ut over fiskeripolitiske mål.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det er bred enighet om klimautfordringene og Norges tilslutning til Paris-avtalen. Flertallet vurderer det slik at dersom CO₂-avgift skulle hatt strukturereffekt, måtte det være fordi større fartøy har lavere utslipp av CO₂ per kg fangst eller per fangstverdi. Dette ser ikke ut til å være tilfelle, tvert om kan det se ut som om den minste flåten ofte har lavere relative utslipp, både i fiske etter hvitfisk og pelagisk (jf. blant annet Hognes og Jensen (SINTEF) 2015: «Drivstofforbruk og klimautslipp i den norske fiskeflåten»).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er også kritiske til at det i meldingen sies at klima ikke er et hensyn som kvotesystemet skal ta hensyn til. Disse medlemmer mener klimakonsekvenser av ulike ordninger og kvotesystem burde vært utredet.

Disse medlemmer mener regjeringen og regjeringspartiene har håndtert denne saken på en dårlig måte. Disse medlemmer er særlig kritiske til at det ble sendt på høring endringer i deltakerloven og havressurslova før stortingsmeldingen var behandlet i Stortinget. De foreslåtte endringene i loven ville gitt regjeringen langt videre fullmakter enn det som var nødvendig for å gjennomføre forslagene til tiltak i meldingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det omtalte lovforslaget har vært nyttig for å se hva den faktiske lovhåndteringen av forslagene ville vært. Endringene knyttet til statlig kvotebeholdning er ikke lenger aktuelle i tråd med forslagene her.

2.1.1 *Plast i havet*

Komiteen viser til regjeringens mål om å ha en offensiv innsats mot marin forsøpling og plast i havet.

Komiteen understreker at marin forsøpling og plast i havet er et nasjonalt og globalt problem, med spredning på tvers av landegrenser og mellom havområder. Plast i havet har en negativ påvirkning på en rekke områder, herunder fiskeri. Fisk er en viktig del av kostholdet og proteinkilde for innbyggerne i Norge. Dersom fisk og annen sjømat i for stor grad får påvist mikroplast i seg, vil dette påvirke inntektsgrunnlaget for fiskeriene og folks matvaner.

Komiteen har merket seg at tilgjengelige data for Norge viser at andelen av eksisterende marint avfall i kystsonen fra fiskeri utgjør mellom 20 og 33 pst. Andelen er høyere i nord enn i sør. Tau, garn og annet utstyr fra fiskerinæringen er en bidragsyter til forsøpling i havet. Samtidig har næringen et målrettet fokus på kilder til forsøplingen samt praksis og rutiner for å redusere dette. «Fishing for Litter», der noen fiskebåter gratis kan levere inn avfall de har fått opp under fiske, er et av flere tiltak regjeringen finansierer, og hvor fiskeriene bidrar i en viktig dugnad. Dette initiativet har vært vellykket, og det har vært god respons fra havner og fartøy som deltar. Komiteen viser til at Norge også har tatt en global lederrolle i kampen for rene og sunne hav.

Komiteen viser til at regjeringen blant annet har lansert et eget bistandsprogram mot marin forsøpling.

2.1.2 Fiskeredskap og kvalitet

Komiteen påpeker at riktig fiskeredskap, håndtering og lagring av fisken har betydning for kvaliteten på fisken, som igjen påvirker prisen fiskerne oppnår for fisken sin. Nofima gjennomfører årlig og rutinemessig forskning på dette feltet. Komiteen har merket seg at fiskeredskapene som gir best kvalitet på fisken, også er de redskapene som i minst grad er knyttet til uønsket marin forsøpling.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak som reduserer bruken av plast og tiltak som erstatter plast i fiskeredskap.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå incentiver i fiskeriene for å ta i bruk fiskeredskap som ikke bidrar til marin forsøpling.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om tiltak for å hindre at plast havner i havet ved utøvelse av fiske og annen maritim aktivitet.»

2.1.3 Fiske av andre arter enn torsk, sei og hyse

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, vil påpeke at en har et stort uutnyttet potensial for fiske av andre arter enn torsk, sei og hyse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det også er et stort uutnyttet potensial i fisket etter hyse og sei.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener det er viktig å hindre at en får overbeskatning av yngre årganger av kysttorsk.

2.1.4 Internasjonalt perspektiv

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, påpeker at de fleste fiskebestandene Norge beskatter, er delt med andre land, og at det derfor er nødvendig å samarbeide med disse om forvaltningen. Norge har inngått en rekke avtaler med naboland hvor partene forplikter seg til å møtes regelmessig for å enes om forvaltningstiltak og fordeling av kvoter. Flertallet viser til at det overordnede målet for norsk havressursforvaltning er bærekraftig utnyttelse, det vil si utnyttelse innenfor grensene for bestandenes fornyelsesevne. Dette er i også i samsvar med internasjonale krav, som er nedfelt blant annet i havrettskonvensjonen, FN-avtalen om fiske på det åpne hav og retningslinjene for ansvarlig fiske fra FNs matvareorganisasjon.

2.2 Pelagisk verdikjede – generelle merknader

Komiteen viser til meldingens behandling av pelagisk sektor. Meldingen har hovedvekt på beskrivelsen av torskesektoren, i likhet med NOU 2016:26. Pelagisk verdikjede inneholder aktivitet knyttet til noen av arterne som har høyest bearbeidelsesgrad i Norge, som for eksempel sild. Samtidig er det arter som kan ha potensial for høyere grad av bearbeiding i Norge, som for eksempel makrell.

Komiteen viser til at i form av råstoffleverandør til fiskemel og -oljesektoren inngår også pelagisk sektor i en verdikjede som knytter sammen havbruk og villfisk. Fiskemel og -oljer er en viktig bestanddel i fôr i akvakultursektoren og har også vært det tidligere i fôr til annet husdyrhold. Denne verdikjeden gir større matsikkerhet både på land og sjø og er grunnleggende for å kunne oppnå den ønskede veksten innenfor havbruk.

Komiteen viser videre til at pelagisk sektor også sikrer et ressursgrunnlag som er større enn det som finnes i Norges økonomiske sone, ved å opprettholde historiske adganger til fiske i andre soner. For kolmulefisket, som i antall tonn tidvis er større enn torskefisket, skjer hoveddelen av fisket utenfor Norges økonomiske sone. Gjennom leveranser til norsk bearbeidingsindustri gir dette aktivitet og sysselsetting langs kysten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at de pelagiske fiskeriene er for lite omtalt i meldingen. Det er primært en torskemelding regjeringen har lagt frem. Utfordringer knyttet til kapitalbehov, lokal forankring og rekruttering er minst like aktuelt i andre fiskerier. Disse medlemmer viser til at Norges Fiskarlag i sitt vedtak om meldingen slår fast at meldingen ikke gir et riktig og helhetlig bilde av dagens næring.

2.3 Hvitfisk/bunnfiskverdikjede – generelle merknader

Komiteen viser til meldingens behandling av de ikke-pelagiske fiskeriene. Fisket etter torsk nord for 62° N er den delen av dette fiskeriet som har størst økonomisk og aktivitetmessig betydning. Det er imidlertid store regionale forskjeller basert på lokal ressurstilgang. Fisket etter reker utgjør for eksempel en viktig del av grunnstammen i fiskeriene i Oslofjorden og Skagerrak og er også viktig for å opprettholde mottak på Sørlandet.

Komiteen viser til at det er torskefisket som omfatter den største andelen av fartøyene som er involvert i norske fiskerier. Sammen med fisket på andre hvitfiskarter som sei og hyse legger det grunnlag for struktur av fiskemottak og landindustri samt betydelige eksportinntekter.

Komiteen peker på at aktivitet og sysselsetting i mange lokalsamfunn langs kysten er avhengig av disse fiskeriene, og mange lokalsamfunn opplever også svingninger i takt med disse fiskeriene. Det er derfor viktig å legge til rette for stabile rammevilkår som gjør at denne delen av næringen også kan utvikles innenfor bærekraftige og langsiktige rammer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et mål å sikre en geografisk fordeling av kvotene som tar hensyn til ønsket om å sikre levedyktige lokalsamfunn i hele landet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at et sentralt spørsmål er hensynet til balansen mellom havgående fartøy som kan levere hele året, og kystnære fartøy som er mer utsatt for sesongsvingninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener dette oppnås delvis ved en avvikling av trålstigen og ved kvotefordeling at åpen gruppe ikke lenger tas som en andel utelukkende av kystgruppene, men at den tas ut før fordeling mellom trål og konvensjonelle grupper.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at trålstigen skal videreføres som i dag med en dynamisk kvotefordelingsmekanisme.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen i større grad låser fordelingen mellom trål og kyst. Trålstigen har sikret at en større andel av totalkvoten går til kystflåten i år med lave kvoter. Disse medlemmer mener at kvotene også vil komme til å svinge i fremtiden til tross for bedre bestandsforvaltning.

Disse medlemmer har et ønske om å styrke kystflåten gjennom å tildele den en større andel av kvotene, i tillegg til eventuell tildeling av kvoter i en situasjon der den industrieide fiskeflåten ikke oppfyller leveringsforpliktelsene. Disse medlemmer mener at regjeringen legger opp til å endre fordelingen mellom fartøygruppene.

2.4 Grunnsystem

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til meldingens behandling av grunnsystemet i kvotesystemet.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, slutter seg til hovedtrekkene i meldingen.

Dette flertallet mener at det er nødvendig med en revidering av grunnsystemet for å forenkle det, men samtidig ta vare på styrkene i det.

Dette flertallet viser til overgangen fra dagens system til faste kvotefaktorer. I dag er kvotetildelingen basert på flere trinn. For fartøy i kystflåten som fisker torsk, betyr dette at det er 37 forskjellige alternativer/trinn basert delvis på hjemmelslengde under 11 meter og i tillegg delvis på reell lengde. For fartøy som fisker sei er det et tjuetalls nivåer, hver med 1 meters differanse. Dette flertallet viser til meldingen og legger til grunn at overgangen til faste kvotefaktorer er en forenkling av dette systemet, men innebærer i seg selv ingen omfordeling av kvoter, verken mellom fartøyer eller fartøygrupper.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter at årlige deltakeradganger og konsesjoner erstattes med en felles fiskeritillatelse, der fartøy tildeles kvotefaktorer for hver enkelt fiskebestand som inngår i fiskeritillatelsen, under forutsetning av at fartøykvoten blir en andel av gruppekvoten. Disse medlemmer mener det må vurderes å innføre en sluttdato på fiskeritillatelsen, siden det er et vesentlig krav for disse medlemmer at endringen i grunnsystemet ikke betyr at det innføres evigvarende kvoter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til meldingen, som slår fast at endringene i grunnsystemet ikke innebærer noen endring i tidshorisont eller eierskap.

Flertallet støtter avviklingen av dynamiske kvotefordelingsmekanismer. Avviklingen er en forenkling som vil gjøre den enkelte gruppe og fartøys kvotegrunnlag mer forutsigbart fra år til år og vil gjøre kvotesystemet enklere tilgjengelig og mer gjennomiktig, og må sees i sammenheng med innføring av faste kvotefaktorer. Totalkvotenivået vil dermed ikke påvirke den enkelte gruppe eller fartøys relative andel.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser samtidig til at dynamiske kvotefordelingsmekanismer særlig har hatt til hensikt å beskytte kystflåten fra negativt varierende svingninger. Det er derfor naturlig å justere den reelle fordelingen mellom konvensjonelle grupper og trålgruppen i torskefisket. I meldingen er denne fordelingen satt til omlag 32 pst. til trål og 68 pst. til konvensjonelle fartøyer. Dette flertallet viser til at det er lagt til grunn at dette er i tråd med de siste ti års gjennomsnitt, med noe høyere tildelelse til kyst/konvensjonell.

Dette flertallet legger til grunn at hensikten med forslagene til omlegging i kvotemeldingen ikke har vært å endre fordelingen mellom fartøygruppene vesentlig. Dette flertallet har merket seg at ingen av de sentrale landsomfattende fiskeriorganisasjonene anbefaler endringer i dagens etablerte fordeling, og at endringer i fordelingen midt i en strukturperiode som næringsaktørene har innrettet seg etter, vil være svært uheldig. Dette flertallet er opptatt av at næringsaktørene skal kunne stole på de politiske rammebetingelsene som ligger til grunn for de investeringer som er gjennomført for å tilpasse fangstkapasiteten til ressursgrunnlaget og skape en lønnsom næring. Dette flertallet legger også til grunn at endringer i ressursfordelingen vil bidra til redusert investeringsvilje og aktivitet langs kysten. Det er likevel naturlig med noe styrking av kystfartøygruppen gitt at de dynamiske kvotefordelingsmekanismene forsvinner.

Dette flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at fordelingen av kvoter mellom flåtegruppene ikke endres vesentlig.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at trålstigene skal videreføres som i dag med en dynamisk kvotefordelingsmekanisme, og advarer mot å låse trålstigene slik regjeringen foreslår. Disse medlemmer viser til at trålstigene er resultater av

forhandlinger mellom partene, og at ordningen har bidratt til stabilitet og forutsigbarhet over flere år. Disse medlemmer vil peke på at dersom det skal settes en fast fordeling på trålstigene, må partene få i oppdrag å forhandle fram en ny og robust løsning for fordeling av kvoter mellom de ulike fartøygruppene. Disse medlemmer viser til at når det gjelder trålstigen for torsk, skal spesielt kystflåtens behov ivaretas, og utgangspunktet for fordeling skal være på 30 pst. til trål og 70 pst. til kyst, i tråd med den fordelingen som opprinnelig ble satt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, vil peke på at det er svært uklart hva dette forslaget til fordeling innebærer. Dersom dette legges til grunn for fordelingsnøkkel av såkalt «disponibel» kvote etter uttak av åpen gruppe og andre avsetninger fra toppen, vil det medføre en vesentlig endring av dagens kvotefordeling. Flertallet vil peke på at det vil kunne være uheldig for helårlig tilgang til råstoff for landindustrien.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, støtter viktigheten av å opprettholde sikkerhetsmekanismen som ligger i dagens trålstige. Dette flertallet mener at særlig torskeavhengige fartøy som fisker kystnært, skal kunne få et kvotetillegg dersom nasjonal kvote blir under 270 000 tonn. Da mener dette flertallet at ekstrakvoteordningen skal kunne benyttes for å tilgodese særlig torskeavhengige kystfartøy som fisker kystnært. Dette skal skje innenfor rammen av ekstrakvoteordningen.

Dette flertallet legger derfor til grunn forslaget i meldingen om avsetninger før fordeling mellom konvensjonelle grupper og trålgruppen. En legger til grunn følgende rekkefølge: Åpen gruppe avsettes før fordeling mellom konvensjonell og trål. Det samme gjør ekstrakvoteordninger til forskning, ungdomsfiske/rekreasjonsfiske/turistfiske, kystfiskekvote og eksisterende rekrutteringskvoter som avsetning i tonn, jf. dagens praksis og forutsatt i meldingen. Innenfor rammen av denne ekstrakvoteordningen kan det også foretas en styrking av den torskeavhengige delen av fiskeflåten ved totalkvotenivå under 270 000 tonn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, legger til grunn at fordelingen konvensjonelle/trål skjer i tråd med meldingen etter at disse avsetningene er gjort, slik at fordelingen mellom flåtegruppene i hovedsak tilsvarende dagens fordeling.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at ekstravoteordninger/kvotebonus til markedskorrigerende ordninger som ferskfisk, levendelagring og ny rekrutteringsordning (inntil 25 andeler) dekkes innenfor konvensjonell eller trål i tråd med de som kan benytte seg av ordningene. Denne ordningen påvirker da ikke fordelingen mellom konvensjonell og trål og avsettes etter fordeling mellom konvensjonell og trål innenfor de grupper som kan benytte dem, i tråd med meldingens kapittel 3.7.2.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser at det er behov for forenklinger, men er i likhet med flere innenfor næringen sterkt i tvil om regjeringens forslag til nytt kvotesystem er en forenkling.

Disse medlemmer ser forenklingen som ligger i å lage en fiskeritillatelse til erstatning for dagens konvensjonssystem og årlige deltakeradganger. Disse medlemmer mener at fiskeritillatelse knyttet til en andel av totalkvoten vil oppfattes som en utvikling i retning av en eiendomsrett til en andel av fisken i havet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at en forutsetning for å gå inn for fiskeritillatelse er at de angis som andeler av egen gruppes kvoter. En omlegging til faste kvoter vil være å gå bort fra de fordelingsnøkler som fiskerne har innrettet seg etter, og vil svekke grunnlaget for de minste fartøyene ved reduksjon av totalkvoter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til meldingen og peker på at endringen kun innebærer en forenkling, ikke endring av eiendomsretten til fellesskapets ressurser. Flertallet stiller seg også tvilende til om andeler av gruppens kvote gir noen annen rettslig stilling enn andeler av totalkvoten.

2.5 Flexibilitet og kvoteutveksling

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til meldingens kapittel 3.2 og slutter seg til en utleie-/innleieordning og opprettelse av en markeds plass for å sikre effektiv, transparent og fleksibel kvoteutveksling. En markeds plassløsning vil kunne gi større trygghet for alle involverte. Flexibilitetsordninger er viktige for å kunne sikre at kvotene utnyttes i tråd med forutsetningene, og for å kunne tilpasse til endringer i fiskens vandringsmønstre, værforhold m.m. Effektive flexibilitetsmuligheter gjør det også tryggere for fiskerne å velge å fiske utenfor sesong, med

mindre risiko for ikke å få full utnyttelse av sin kvote. Flertallet legger til grunn at disse ordningene evalueres fortløpende og tilpasses flåtens behov.

Flertallet viser til at maksimal netto innleie (innleie minus utleie) som hovedregel skal avgrenses av kvotetaket i de fiskeriene som er omfattet av strukturkvoteordninger, og for den fartøygruppen hvor det enkelte fiskeri inngår. Leieordningen er ikke ment som en ekstra strukturordning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser på forslaget om en markeds plass som nok et steg mot å gjøre fiskerettigheter til et omsettelig formuesgode. Disse medlemmer legger merke til at det bare skal være hovedregelen at kvotetaket skal avgrense. I realiteten åpner flertallet opp for en ekstra strukturordning.

Disse medlemmer mener at fiskeressursene må utnyttes på en bedre måte enn i dag, og ser det som viktig at tildelte kvoter skal fiskes, og at det stilles krav om dette. Det vil føre til at vi får en mer optimal utnyttelse av fiskeressursene, og at industrien får tilgang på råstoff av god kvalitet. Disse medlemmer mener det er behov for tiltak som kan ivareta dette på en bedre måte enn i dag. Disse medlemmer er villige til å vurdere en ordning med kvoteutveksling, forutsatt at man ikke overfører ressurser mellom de ulike gruppene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Riksrevisjonen i sin rapport Dokument 3:6 (2019–2020) også understreker betydningen av at endringer i kvotesystemet er tilstrekkelig konsekvensutredet. Disse medlemmer mener dette blant annet gjelder ordningen med kvoteutveksling, som bør konsekvensutredes nærmere før den eventuelt iverksettes. Det må i denne forbindelse ses nærmere på hvorvidt en slik ordning, slik den er foreslått, vil føre til at ressurser vil bli flyttet mellom de ulike fartøygruppene.

2.6 Struktur og langsiktig fangstilpasning

Komiteen viser til meldingens kapittel 3.3.

Komiteen viser til forslaget om statlig kvotebeholdning/fellesskapets kvotebeholdning. Komiteen vil peke på at det har vært en unison negativ reaksjon på dette forslaget fra både fiskeriorganisasjonene og sjømatbedriftene. Ordningen ville betydd at staten hadde blitt en aktør på kvotemarkedet, og brutt med den sedvanen at det er fiskerne som blir tildelt kvoter på vegne av fellesskapet. Løsningen ville også medført at staten ville fått en stadig større interesse i kvoteprisnivået. Staten ville da komme i en trippelrolle som regulator, kontrollør og utleier. Løsningen ville også skapt usikkerhet rundt den enkelte fartøygruppes ressursgrunnlag, fordi

det er foreslått en anvendelse i form av utleie med kort tidshorizont til gjeldende gruppe. Dette kunne i sin tur ha påvirket rederienes kredittverdighet negativt, for eksempel ved behov for kapital til investeringer. Komiteen går derfor mot en slik løsning.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke etablere en statlig kvotebeholdning/fellesskapets kvotebeholdning.»

Komiteen legger til grunn at alle forslag knyttet konkret til denne ordningen bortfaller.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, gir sin tilslutning til at kvotetak opprettholdes på dagens nivå, at tidsbegrensningen i strukturkvoteordningene beholdes som i dag, og at kondemneringskravet fjernes.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, peker på at for at strukturering skal komme hele gruppen til gode, må det gis en avkortning på 10 pst. ved framtidig strukturering. Denne strukturgevinsten fordeles til gjeldende fartøygruppe etter grunnkvoter, som i dag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er behov for mer kunnskap om hva som vil bli konsekvensen av at alle fartøygrupper skal ha en avkortning på 10 pst. Disse medlemmer merker seg at regjeringen argumenter for at dette er et forenklingstiltak, men at det i meldingen ikke redegjøres for hvordan en avkortning vil påvirke kysten og målsettingene vi har i fiskeripolitikken. Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonen i sin rapport Dokument 3:6 (2019–2020) understreker betydningen av at endringer i kvotesystemet er tilstrekkelig konsekvensutredet. Disse medlemmer mener dette bl.a. gjelder forslaget om at alle skal ha den samme avkortningen på 10 pst., et forslag som etter disse medlemmers syn må konsekvensutredes nærmere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringspartiene foreslår å endre avkortning ved strukturering til kun 10 pst. Dette vil gjøre strukturering ytterligere lukrativt og legge ytterligere press på allerede eskalerende kvotepriser. Konsekvensen er at tilgang til kapital blir ytterligere avgjørende i norske fiskerier og vil prismessig stenge mindre kapitalsterke grupper ute. Dette medlem foreslår derfor at avkortningen i stedet økes betydelig for å dempe prispresset. Videre foreslår dette med-

lem at avkortningen i kystgruppene i sin helhet går til rekrutteringskvoter som ikke er omsettelige. Dette vil styrke rekrutteringen i fiskeriene vesentlig. For øvrige grupper går avkortningen tilbake til gruppa. På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for avkortning ved strukturering på 50 pst. og komme tilbake til Stortinget med forslag til innretning hvor avkortning i kystgruppene går til rekrutteringskvoter som ikke er omsettelige, mens det i øvrige grupper går tilbake til gruppen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at endringen av avkortningen ved strukturering også betyr at grupper som i dag ikke har avkortning, nå vil få det, og at denne avkortningen blir enhetlig i alle grupper. Flertallet viser også til at rekrutteringskvote er et lite aktuelt virkemiddel for fartøygrupper over 15 meter.

Komiteen mener strukturgevinst ved tidsbegrensningens inntreden skal fordeles til den fartøygruppen fartøyet til enhver tid tilhører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, peker på at når en går over til faktisk hjemmelslengde for kystgruppene, betyr det at strukturgevinsten tilfaller den gruppen fartøyet tilhører på det tidspunkt tidsbegrensningen inntreder. Dette gjelder også for fartøyer innenfor torsketrål-/seitrålgruppen. For pelagisk trål-/ringnotgruppen fordeles strukturgevinsten ved tidsbegrensningens utløp etter opprinnelig fartøygruppe. Fordeling av strukturgevinst skjer relativt etter grunnkvote.

Flertallet støtter sammenslåingen av pelagisk trål- og ringnotgruppen og torsketrål-/seitrålgruppen. Gruppens ressursgrunnlag er i utgangspunktet det samme, og antall fartøy i gruppene pelagisk trål og seitrål er av en slik størrelse at sammenslåing er en naturlig forenkling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter ikke forslaget om å slå sammen pelagisk trål- og ringnotgruppen, og viser til høringsinnspill fra Pelagisk forening, som også advarer mot en slik sammenslåing. Disse medlemmer merker seg at konsekvensene av en slik sammenslåing ikke er vurdert, og viser til innspill fra næringen og lokalsamfunn langs kysten, som advarer mot forslaget.

Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonen i sin rapport i Dokument 3:6 (2019–2020) understreker betydningen av at endringene i kvotesystemet er tilstrekkelig konsekvensutredet. Disse medlemmer

mener dette blant annet gjelder forslaget om å slå sammen pelagisk trål- og ringnotgruppen, et forslag som etter disse medlemmers syn må konsekvensutredes nærmere.

Komiteen viser til at pelagisk trål har en vesentlig høyere strukturingsgrad enn ringnotgruppen, og har historisk hatt lavere økonomisk resultat. Med bakgrunn i denne svært forskjellige strukturingsgraden, der pelagisk trål har finansiert en betydelig strukturering av egen gruppe, legger komiteen til grunn at fordeling av strukturgevinst ved utløp av strukturkvoter her skjer til ringnotgruppen og pelagisk trål etter dagens gruppeinndeling, fra pelagisk trål til pelagisk trål og fra ringnot til ringnot basert på grunnkvote.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at ved utløp av tidsbegrensningen for strukturkvoter fordeles strukturgevinsten til den fartøygruppen fartøyet tilhører når tidsbegrensningen inntreer, og fordeles relativt etter grunnkvote. Ved opprettelse av strukturkvote fordeles strukturgevinsten som oppstår ved avkortning, til den fartøygruppen fartøyet tilhører, og fordeles relativt etter grunnkvote. For ringnotgruppen og pelagisk trål fordeles strukturgevinsten når tidsbegrensningen inntreer, etter dagens gruppetilhørighet.»

Komiteen viser til forslaget om mulighet til å søke om konvertering av strukturkvoter til kvotefaktorer med 15 års lengre varighet enn gjeldende tidsbegrensning. I høringsuttalelser har fiskeorganisasjonene pekt på at dette oppfattes som et brudd på den forståelse som var i næringen da strukturkvoteordningen ble opprettet. Komiteen viser til at noen fartøy på et tidspunkt fikk strukturkvoter uten tidsbegrensning, men dette ble endret. Det er derfor i dag to tidsbegrensninger – 20 og 25 år. På bakgrunn av næringens ønsker og basert på det som har vært forutsetningen, vil komiteen si nei til forslaget om mulighet til forlengelse av tidsbegrensningen. Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis anledning til forlengelse av tidsbegrensningen i strukturkvoteordningen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N er det i dag kvotefleksibilitet over årsskiftet på gruppenivå. Flertallet mener det vil være mer hensiktsmessig at dette tillates på fartøynivå, slik at det legges til rette for at et fartøy kan utnytte sitt kvotegrunnlag best mulig innenfor et kvoteår, på samme måte som i pelagiske fiskerier. Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N etableres kvotefleksibilitet over årsskiftet på fartøynivå, slik at et fartøy kan utnytte sitt kvotegrunnlag best mulig innenfor et kvoteår, på samme måte som i pelagiske fiskerier.»

2.7 Næringens bidrag

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til meldingens kapittel 3.8. På bakgrunn av at flertallet går mot opprettelse av fellesskapets kvotebeholdning, faller også forslagene knyttet til dette bort. Strukturgevinster ved framtidig strukturering og utløp av tidsbegrensning fordeles til gjeldende gruppe og i tråd med merknader og forslag over.

Flertallet viser til at kvotetildeling likevel innebærer en betydelig økonomisk mulighet basert på fellesskapets ressurser. Deler av denne gevinsten hentes inn gjennom skattesystemet, og deler gjennom en variert flåtestruktur med aktivitet langs hele kysten. Det er derfor naturlig at de som får disse tildelingene, også bidrar noe mer til fellesskapet. Et slikt forslag er i tråd med forslag fra næringen selv. Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget (så snart som mulig, eventuelt fra 2021) med et forslag om en fiskal avgift på fiskeriene (villfisk) tilsvarende om lag 100 mill. kroner årlig. Det vurderes i den forbindelse om det kan gjøres etter modell av fiskeriforskningsavgiften. Modellen må være forenlig med Norges forpliktelser under EFTA-konvensjonen og EFTA-frihandelsavtaler.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at ressursrenten i fiskeriene også i fremtiden skal hentes ut i form av aktivitet i og bindinger til lokalsamfunn langs kysten. Dette forutsetter at bindingen mellom flåten og landindustrien videreutvikles og styrkes. Den eksklusive retten fiskerne har til å høste av våre felles ressurser, innebærer at de har en samfunnskontrakt til å levere råstoffet til bearbeiding, slik at fisken kan gi arbeidsplasser på land, og verdiskapingen kan økes.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike økonomiske virkemidler som vil bidra til økt landing og bearbeiding av fiskeressursene i Norge.»

Disse medlemmer finner det underlig at flertallet i en melding om kvotesystemet varsler at det skal innføres en avgiftsbelastning på næringen på 100 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at dette kommer i tillegg til 250 mill. kroner i økte avgifter som følge av bortfall av lav sats i CO₂-avgiften.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at siden 2013 er samlet avgiftsnivå i Norge økt med 6,3 mrd. kroner. Disse medlemmer ser ingen grunn til at en distriktnæring som fiskeri skal få en ny avgift. Disse medlemmer reagerer særlig på at dette skjer mens både fiskerinæringen og andre næringen står oppe i betydelig usikkerhet knyttet til konsekvensene av en pågående pandemi.

2.8 Rammebetingelser for kystflåten og rekruttering

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til meldingens kapittel 3.4, 3.5 og 3.7 og slutter seg i hovedsak til forslagene her.

Flertallet viser til forslaget om overgang til gruppeinndeling etter faktisk lengde. Formålet med endringen vil være å forenkle dagens system og å lukke skottene mellom fartøygruppene.

Flertallet peker på at med bakgrunn i de varierende mulighetene, som har vært over tid, til å ha fartøy i annen faktisk lengde enn hjemmelslengde, har den reelle lengden på mange fartøy etter hvert blitt svært forskjellig fra opprinnelig hjemmelslengde. Hensikten bak det opprinnelige systemet er derfor i noen grad uthult.

Videre peker flertallet på at med så stort avvik mellom hjemmelslengde og reell lengde på fartøy er det naturlig å se på grunnlaget for inndeling på nytt. Flertallet er kjent med at det har vært pekt på alternativer til lengde som gruppeinndeling. Alternativene er per i dag ikke utviklet tilstrekkelig til å ta stilling til, og ville i tillegg avvike fra prinsipp som har virket i lang tid. Ordningene ville uansett måtte forholde seg til lengde på fartøy i andre deler av regelverket.

Flertallet viser til at adgangen til å bygge seg større enn sin hjemmelslengde har ført til en glidning i fartøystørrelse mot større fartøy. Med et mål om å holde hovedfordelingen mellom fartøygrupper stabil er det også naturlig å gå over til faktisk fartøylengde og lukke skott mellom gruppene.

Flertallet peker på at dagens inndeling for kvotetildeling er langt mer finmasket enn hovedgruppeinndelingen. For torsk i kystgruppen er det 37 forskjellige kategorier basert hovedsakelig på hjemmelslengde, men også delvis på faktisk lengde for gruppen under 11 meter. Overgangen til faktisk lengde innebærer en forenkling av denne inndelingen.

Flertallet støtter derfor at gruppeinndeling etter hjemmelslengde erstattes av gruppeinndeling etter fak-

tisk lengde. Overgangen til faktisk lengde kan gi utfordringer med de driftsformer og det kvotegrunnlaget en har. Det er derfor naturlig med noe fleksibilitet. Spesielt fartøygruppen 11–15 meter vil kunne få utilsiktede negative konsekvenser fordi et stort antall fartøy med strukturkvote flyttes opp til gruppen over, samtidig som et stort antall fartøy fra gruppen under 11 meter (uten strukturkvote) flyttes opp til denne gruppen. Ved tilbakefall av strukturkvoter vil en slik inndeling kunne gi utilsiktede negative effekter for de opprinnelige fartøyene i denne fartøygruppen med de driftsformer og kvotegrunnlag de opprinnelig hadde. Flertallet mener man må vurdere tiltak slik at utilsiktede negative effekter unngås.

For å sikre at fremtidig fartøyutforming er i tråd med driftsgrunnlag, er det flertallets syn at det bør gis en periode med mulighet for tilpasning. I denne overgangsperioden kan fartøyeier velge å bli i ny fartøygruppe basert på faktisk lengde, eller å bringe fartøyet fysisk i tråd med opprinnelig hjemmelslengde. Dersom en benytter muligheten til å bygge om til opprinnelig hjemmelslengde, blir en da værende i lengdegruppen som tilsvarer hjemmelslengde på skjæringsdato med et fartøy med faktisk lengde som samsvarer med lengdegruppens krav. Tilgang på muligheten til å opprette strukturkvoter/strukturere skjer først når en har valgt gruppe. Denne overgangsperioden settes til 3 år for å eventuelt bringe fartøyet i tråd med opprinnelig hjemmelslengde.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Det gis en overgangsperiode der fartøy med annen faktisk lengde enn hjemmelslengde kan velge å bringe fartøyet faktisk lengde i tråd med opprinnelig hjemmelslengde. Den faktiske utformingen må være gjennomført innen 31. desember 2023. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en konkret utforming av et slikt alternativ.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til forslaget om at gruppeinndeling etter hjemmelslengde skal erstattes av en gruppeinndeling etter faktisk lengde. Formålet med endringen vil være å forenkle dagens system og lukke skottene mellom fartøygruppene. Med bakgrunn i de varierende mulighetene som har vært over tid, til å ha fartøy i annen faktisk lengde enn hjemmelslengde, har den reelle størrelsen på mange fartøy etter hvert blitt svært forskjellig fra opprinnelig hjemmelslengde. Hensikten bak det opprinnelige systemet er derfor i noen grad uthult. Med så stort avvik mellom hjemmelslengde og realitet mener disse medlemmer det er naturlig å se på grunnlaget for inndeling på nytt. Disse medlemmer er kjent med at det har vært pekt på alternati-

ver til lengde som gruppeinndeling, men at regjeringen ikke har utredet dette nærmere.

Disse medlemmer ser det som viktig å stoppe flyttingen av ressurser/kvoter som over tid har pågått fra mindre grupper til større fartøygrupper. Disse medlemmer er spesielt opptatt av å styrke gruppene under 11 meter og mellom 15–21 meter, som begge har mistet store ressurser.

Disse medlemmer støtter i utgangspunktet at det foretas en opprydding mellom hjemmelslengde og faktisk lengde, og at kvoteandelene deretter skal ligge fast i de ulike kvotegruppene over tid. Disse medlemmer mener imidlertid at en overgang fra hjemmelslengde til faktisk lengde må utredes nærmere før det kan konkluderes, og at regjeringen raskt må komme til Stortinget med en slik utredning. Hensikten med en slik utredning må sees i sammenheng med lasteromsvolum, tonnasje, klimatilpasning av fiskeflåten og HMS. I påvente av en slik utredning skal det ikke flyttes ressurser mellom gruppene. Disse medlemmer foreslår at det i en slik utredning også blir vurdert og konsekvensutredet å gjenninnføre gruppen fra 21–28 meter, og at flåten over 28 meter i reguleringsammenheng kan overføres til havfiskeflåten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at endringene som her foreslås, er omfattende, og peker på at de foreslåtte endringene ikke er konsekvensutredet, noe det også ble vist til under den åpne høringen i komiteen. Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonen i sin rapport Dokument 3:6 (2019–2020) understreker betydningen av at endringer i kvotesystemet blir konsekvensutredet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter at det må bli samsvar mellom faktisk lengde og hjemmelslengde. Disse medlemmer mener det må vurderes andre måter å dele inn fiskefartøyer på som bidrar til at mangfoldet opprettholdes, samtidig som det er rom for bedre utforming av fartøyer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens forslag om overgang fra hjemmelslengde og fri fartøyutforming til faktisk lengde og lengdebegrensning. Disse medlemmer mener forslaget er konstruktivt da det vil bidra til å stanse utvanningen av Finnmarksmodellen. Likevel er meterbestemmelse problematisk ettersom det ikke nødvendigvis begrenser den totale størrelsen på fartøyene. Vi har sett en negativ utvikling av unaturlig dype og brede fartøyer som viser at en todimensjonal lengdebegrensning utfordrer både sikkerhet, miljø, kapasitet og mottaksstruktur. Disse medlemmer støtter forsla-

get om ny modell, men kun dersom det fremmes forslag til en modell som begrenser fartøyutformingene i både lengde og volum. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om ny gruppeinndeling med utgangspunkt i faktisk lengde fra skjæringsdato, og komme tilbake til Stortinget med mer detaljerte bestemmelser hvor maksimalt volum per flåtegruppe også inngår.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, har merket seg forslaget om å avsette inntil 5 pst. av torskekvote til ekstrakvoteordninger, som kan benyttes til å redusere sesongvariasjoner og øke fiskeindustriens tilgang på ferskt råstoff.

Flertallet viser til at det sesongbaserte fisket i kystgruppene gir store svingninger i tilgangen på råstoff. På grunn av disse svingningene er det vanskelig for sjømatindustrien å dimensjonere sin produksjon. Det medfører lavere bearbeiding av råstoff i Norge enn det som ellers ville vært mulig, og en betydelig eksport av fersk, rund fisk. Ordninger som utjevner fisket over året, kan derfor være ønskelig. Dette må veies mot ressurskontroll og at det ikke fører til uønsket beskatning av mer sårbare deler av fiskebestandene.

Flertallet slutter seg derfor til forslaget om avsetning med de forutsetningene som beskrives i meldingen. Denne ordningen er forutsatt å dekke det som i dag er markedskorrigerende ordninger; ferskfiskordningen og levendelagringsordningen i tillegg til ny rekrutteringskvoteordning (inntil 25 andeler).

Flertallet viser til at det som tidligere kan settes av til forskning, ungdomsfiske/rekreasjonsfiske/turistfiske, kystfiskekvote og eksisterende rekrutteringskvoter som avsetning i tonn, jf. dagens praksis. Innenfor rammen av denne ekstrakvoteordningen kan man også foreta styrking av den torskeavhengige delen av flåten ved totalkvotenivå under 270 000 tonn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det må avsettes tilstrekkelige ressurser til ekstrakvoteordninger for å sikre politisk handlingsrom, spesielt i det viktige torskefisket. Dette er også viktig for å ivareta gode ordninger som sikrer kysten og arbeidsplasser på land, som kvotebonus til fartøy som inngår i årlige avtaler med fiskeindustrien, ferskfiskordningen, rekruttering m.m. Disse medlemmer mener den totale avsetningen til ekstrakvoteordninger bør være på minst 10 pst. Disse medlemmer ser det som viktig å sikre tilstrekkelige avsetninger til kystfiskekvoten, i tråd med de vedtak Stortinget har fattet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det samlede nivået på ekstravoteordninger foreslått i meldingen er om lag 10 pst. av totalkvote.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, støtter at den midlertidige ordningen med «samfiske med seg selv» i torskefisket opphører. Flertallet understreker at samfiske med andre fortsatt vil være tillatt. I tillegg vil samfiske med seg selv i andre fiskerier, som for eksempel pelagisk, der driftsformen gjør dette nødvendig, fortsatt skal være tillatt.

Flertallet viser til at samfiske ikke har vært tenkt som en strukturordning for sjarkgruppen. I praksis har samfiske fått trekk av strukturering etter at ordningen med «samfiske med seg selv» ble opprettet. Den midlertidige ordningen har vært gjeldende i ti år. Det er en lang rekke fiskere som har bygget sin driftsmodell på denne midlertidige ordningen. Det er derfor naturlig å gi god tid til å tilpasse seg til ny driftsform.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at eksisterende ordning med 'samfiske med seg selv' i torskefisket avvikles innen 31. desember 2025.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at samfiskeordningen i torskefisket ikke bør avvikles. Disse medlemmer mener det må innføres aktivitetskrav for de som driver med samfiske, for bedre å ivareta det som var intensjonen med ordningen. Disse medlemmer merker seg at Riksrevisjonen i sin rapport Dokument 3:6 (2029–2020) påpeker at innføringen av samfiskeordningen har hatt uheldige konsekvenser. Disse medlemmer vil derfor stille flere krav innenfor ordningen og mener det må innføres aktivitetskrav for de som driver med samfiske, for bedre å ivareta det som var intensjonen med ordningen.

Disse medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det må vurderes å stille krav om fiske etter andre arter enn torsk, og om levering lokalt. Disse medlemmer mener også at regjeringen må komme tilbake til Stortinget med en egen strategi for hvordan sjarkflåten kan fornyes med fokus på sikkerhet, klima og miljø.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre samfiskeordningen, men stille krav om levering lokalt.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt det under samfiskeordningen kan stilles krav om fiske etter andre arter enn torsk.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at samfiskeordningen vil fortsette, men det foreslås å fjerne muligheten til samfiske med seg selv i torskefisket. Denne ordningen har nå vært midlertidig i om lag ti år. Ved en videre forlengning ut over den overgangsperioden som foreslås her, vil denne ordningen i realiteten ha form av en strukturordning for fartøy under 11 m. Enesamfiskelagene vil i mange tilfeller da ha eksistert om lag like lenge som strukturkvotene ellers.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til forslag om ny rekrutteringsordning til fiskeriene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at rekrutteringen siden 2015 ifølge fiskermanntallet har gitt en svak tendens til en yngre alderssammensetning blant heltidfiskere, der de yngre gruppene har økt, mens de eldre har vært stabile eller gått svakt ned. Utslagene er imidlertid små. Dette tyder på en relativt jevn rekruttering og avgang blant de med yrket som hovedbeskjeftigelse.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det i dag finnes flere veier inn i fiskeryrket. Inngang som lærling eller ansatt eller kjøp av egen båt i åpen gruppe er noen av veiene som er mye benyttet. Fiskeri er en kapitalintensiv næring, og det kreves startkapital for å gå inn som fartøyeier. I tillegg begrenser regelverket hvem som kan delta og eie eget fartøy. Det er derfor viktig med hensiktsmessige rekrutteringsordninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, støtter derfor meldingens forslag til omlegging av rekrutteringsordningen og overføring til åpen gruppe.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er enig i at dagens rekrutteringskvoteordning ikke fungerer optimalt, og støtter derfor at det etableres en ny modell for å sikre rekruttering til næringen. Regjeringens forslag om å prioritere yngre fiskere i åpen gruppe støttes, men disse medlemmer understreker at

det da må settes av tilstrekkelige ressurser til dette. Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonens rapport Dokument 3:6 (2019–2020) viser at færre yngre blir rekruttert inn i fiskerinæringen, noe som er uheldig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser det som viktig og støtter å beholde ungdomsfiskeordningen, skolekvoteordningen og lærlingekvoteordningen, da dette er gode ordninger som kan bidra til rekruttering. Disse medlemmer mener også at det må stimuleres til økt bruk av lærlinger om bord i fartøyene. Disse medlemmer mener det må satses langt tyngre på ordninger for å sikre rekrutteringen til fiskerinæringen. Disse medlemmer vil også belønne fiskere som har lærlinger om bord i fartøyene.

Disse medlemmer viser til at kystfiskekvoteordningen som ble opprettet som en oppfølging av Kystfiskeutvalgets innstilling i NOU 2008:5, lovfester retten til å fiske torsk, hyse og sei for alle som bor i Finnmark, Nord-Troms og områder med sjøsamisk innslag i resten av Troms og Nordland, jf. Prop. 70 L (2011–2012). Disse medlemmer støtter ikke at kystfiskekvoten skal overføres til åpen gruppe, slik regjeringen foreslår i meldingen, men mener ordningen skal videreføres i tråd med dagens praksis, der kvoten holdes tilbake som et spesielt tilgodesett formål, før fordeling til de ulike gruppene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre ordningen med at kystfiskekvoten avsettes særskilt i henhold til dagens praksis, slik at den ikke inngår i åpen gruppe.»

2.9 Pliktsystemet

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til meldingens kapittel 3.6 om pliktsystemet for fartøy med torsketrållatelse. Flertallet slutter seg til de endringene som foreslås i meldingen.

Flertallet peker på at for tilfeller der et selskap med tilbudsplikt har flere anlegg med aktivitetsplikt som mottar leveranser under pliktsystemet, bør det være anledning til spesialisering. For å legge til rette for en slik spesialisering, bør det fortsatt være mulig å føre fisk levert etter tilbudsplikt mellom anlegg så lenge aktivitetsplikten opprettholdes hvert enkelt sted, uten at det er nødvendig å legge fangsten ut på auksjon, jf. meldingens forslag om runde 2 for tilbudsplikt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener dagens pliktsystem ikke fungerer etter intensjonen. Blant annet ser vi at tilbudsplikten ikke fungerer godt nok, noe som fører

til at det meste av fisken som er omfattet av ordningen i dag, selges utenfor pliktsystemet. Grunnen kan bl.a. være at noe av fisken som tilbys, er fryst, mens det tilgodesette anlegget har behov for fersk fisk. Det er også utfordringer med bearbeidingsplikten. Dette knytter seg bl.a. til kvaliteten på råstoffet anleggene kan kjøpe gjennom ordningen, siden det er liten grad av fleksibilitet når det gjelder hvordan fangsten som kjøpes, skal bearbeides.

Disse medlemmer mener at fisk som fanges av norske fiskefartøy i norske farvann, skal sikre arbeidsplasser på land i Norge. Det innebærer at dagens pliktsystem må legges om, slik at det blir i tråd med intensjonene som lå til grunn da kvotene ble tildelt trålflåten.

Disse medlemmer anser det ikke som en god løsning å avvikle pliktsystemet og dermed kutte linjen mellom hav og land. Fisken som omfattes av pliktsystemet, skal leveres på land og inn til anleggene, slik at den kan bidra til å skape aktivitet og arbeidsplasser langs kysten. Disse medlemmer ser det som hensiktsmessig at de tilgodesette anleggene i større grad må kunne påvirke fangstmønstret til fiskerne, slik at anleggene får tilgang på det råstoffet og av den kvalitet de kan nyttiggjøre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, ser det som viktig å modernisere og justere pliktsystemet til dagens og morgendagens behov for å sikre jevn tilgang av egnet råstoff til industrien, med vekt på perioden mai til desember, og med mulighet for industrien til å påvirke fangstmønstret. Flertallet vil styrke tilbudsplikten slik at den fungerer etter hensikten, og opprettholde aktivitetsplikten i Stamsund, Melbu, Hammerfest, Storbukt, Kjøllefjord og Båtsfjord. Videre vil flertallet gjøre bearbeidingsplikten mer fleksibel og ubyråkratisk, blant annet ved å utvide avregningsperioden og forenkle definisjonen av bearbeiding. Bearbeiding blir stadig mer spesialisert. Derfor vil flertallet åpne for økt fleksibilitet mellom anlegg. Industrien bør selv kunne avgjøre hva som skal bearbeides hvor, så lenge råstoffet tas i bruk og arbeidsplasser sikres i henhold til forutsetningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet understreker at trålere som ikke oppfyller pliktene, skal fratras sine kvoter, og kvotene skal tildeles til fartøy som vil inngå forpliktende avtaler med tilgodesette kystsammfunn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det i prosessen og høringene ikke er fremkommet påstander eller dokumentasjon om at noen trålere bryter de forpliktelsene de har.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at pliktsystemet og innstrammningene som foreslås, skal dokumenteres og evalueres etter en toårsperiode. Dersom systemet ikke er gjennomført i henhold til pliktene, vil det måtte vurderes ytterligere innstramminger, eventuelt å oppløse ordningen etter nærmere fastsatte regler.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en evaluering av hvordan endringene i pliktsystemet har påvirket ordningen i 2022, og fremme sak for Stortinget på egnet måte.»

Disse medlemmer mener det er viktig at det blir vurdert ulike modeller for å sikre at mer fisk kan bearbejdes på land, og at forslaget i denne saken også vurderes i den varslede stortingsmeldingen.

Disse medlemmer har partivedtak på at kvotefordelingen mellom fartøygruppene ligger fast. Det forutsetter at intensjonen med å gi den industrieide delen av trålflåten kvoter, følges opp. I en situasjon der trålflåten ikke kan eller vil følge opp intensjonen med pliktsystemet, må det kunne få konsekvenser for trålkvotene. Disse medlemmer registrerer også at daværende fiskeriminister Per Sandberg åpnet for dette da han la frem en stortingsmelding om pliktsystemet.

Disse medlemmer viser til at denne stortingsmeldingen senere ble trukket av regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at regjeringens partiene ikke har til hensikt å følge opp egen erklæring, som sier at en skal «rydde opp i uheldige sider ved pliktsystemet». I meldingen foreslås det endringer som regjeringen selv hevder vil gjøre at pliktsystemet vil forbli om lag uendret. Regjeringen har altså til hensikt at måten de skal rydde opp i de «uheldige» sidene på, er at trållerredene får sitte igjen med rettighetene, og kysten står igjen tomhendt.

Disse medlemmer viser til evalueringen av pliktsystemet, som regjeringen selv bestilte, som viste at lite ved pliktsystemet fungerer etter hensikten i dag. Utgangspunktet var at trållerredene fikk tillatelse til å fiske et stort kvantum torsk på høst og tidlig vinter mot at de hadde plikt til å levere fisken til mottak langs kysten. Slik skulle industrien og kysten sikres råstoff hele året. Men disse pliktene utviklet seg etter hvert til noe helt annet. Over tid ble mindre og mindre levert i tråd med formålet med systemet. I dag leveres kun 10 pst. av fisken der det opprinnelig var tenkt, og det er kystflåten som leverer mesteparten av fisken til landindustrien. Det er altså kystflåten som bidrar mest til verdiskaping og skaper flest arbeidsplasser på land.

Disse medlemmer viser til at med unntak av aktivitetsplikten, som bidrar til reell sysselsetting i flere lokalsamfunn, har pliktsystemet blitt hulet ut. Tilbake står en rekke kystsamfunn ribbet, og uten de fordelene systemet opprinnelig skulle gi.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener derfor, i likhet med konklusjonen til begge ekspertevalueringer regjeringen har bestilt, at den eneste rimelige løsningen er å avvikle pliktordningen for torsketrålere, med unntak av aktivitetsplikten. Dette medlem foreslår en gradvis overføring av pliktkvotene (med unntak av aktivitetskvotene) fra trålflåte til kystflåte. Den dispensasjonen som ble gitt under krystallklare betingelser, er brutt for lengst, og må trekkes tilbake. Dette hjemfallet bør skje over 15–30 år, i tråd med juridisk betenkning gitt i pliktkommisjonen, slik at vi får rekruttert fiskere nok til å ta hånd om fiskekvotene.

Dette medlem ser at enkelte hevder kystflåten ikke er i stand til å levere hele året til industrien. Men mye har skjedd siden 80-tallet da pliktordningen vokste fram. Det er ikke lenger slik at kystflåten ikke kan levere i andre deler av året enn i høysesong. Kystflåten er i dag i en helt annet teknologisk stand, med langt større muligheter til å dra lenger ut på havet, i dårligere vær, og selv sørge for lengre sesong for mottakene på land. En gradvis overføring av kvotene underlagt leveringsplikt og bearbejdingsplikt fra hav til kyst vil kunne bidra til det ordningen opprinnelig skulle bidra til: sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en gradvis avvikling av pliktordningen for torsketrålerne, med unntak av aktivitetsplikten. Avviklingen skal skje gradvis i tråd med juridisk betenkning fra pliktkommisjonen eller raskere. Avvikling skal resultere i en overføring av kvantum til den delen av kystflåten som leverer råstoff til industri, hvor det skal vurderes krav til fangstmønster som er sesongmessig identisk med dagens torsketrålflåte ved tildeling.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til forslaget fra komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti. Flertallet vurderer det slik at kravene som stilles her, i hovedsak betyr at det er de største fartøyene i kystflåten som vil være i stand til å oppfylle dem. I praksis ville det ha gitt en ytterligere konsentrasjon av eierskap og fangstmengde.

2.10 Andre tiltak eller konsekvenser

2.10.1 Likestilling i fiskeriene

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, vil peke på at fiskeryrket er et av de mest kjønnsdelte yrkene vi har. Basert på tall fra fiskermanntallet er kjønnsfordelingen blant heltidsfiskere ca. 96,6 pst. menn og 3,4 pst. kvinner. Dette medfører store reelle forskjeller i formue- og inntektsfordeling. Flertallet viser til endringer som ble gjennomført vedørende forlengning av mulighetene for leieskipper ved graviditet som et tiltak for å sikre like muligheter for deltakelse i fiskeryrket for begge kjønn. Flertallet vil legge vekt på at det fokuseres på at regelverket skal legge til rette for at det ikke er spesielle hindre som i praksis gir ett kjønn ulemper i tilgangen til yrket. Det er et mål å jevne ut kjønnsfordelingen i yrket og sørge for at begge kjønn har reell lik mulighet til å delta i yrket, og lik mulighet til inntekts- og formuesoppbygging.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for bedre likestilling i fiskeriene.»

2.10.2 Eierskapsbegrensning i kystflåten

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det bør innføres eierskapsbegrensninger i kystfiskeflåten. Det pågår en betydelig eiermessig konsolidering i dag, og dette utgjør både en potensiell trussel i konkurransen om råstoffet og tilgangen til råstoff for bearbeiding i Norge. Dessuten mener disse medlemmer at konsentrasjon av eierskap ikke er forenlig med sentrale prinsipper i fiskerilovgivningen da det vesentlig svekker både grupper og kystsamfunns muligheter til å delta i fiskeriene. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om eierskapsbegrensninger i kystfiskeflåten.»

Disse medlemmer merker seg at også Riksrevisjonen i sin rapport Dokument 3:6 (2019–2020) anbefaler Nærings- og handelsdepartementet å vurdere å innføre eierkonsentrasjonsbegrensninger for kystflåten og/eller andre tiltak for å begrense eierkonsentrasjonen i kystflåten. Disse medlemmer har også merket seg at statsråden i en pressemelding 28. april 2020 sier seg enig i at det kan være naturlig å vurdere på nytt om det bør innføres slike regler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at spørsmålet er vurdert i meldingen. Det er i dag ikke stor eierskapskonsentrasjon i kystflåten, og eierskapsbegrensninger er derfor ikke et treffende eller proporsjonalt tiltak. Flertallet legger til grunn at vi skal ha en variert flåte og et spredt eierskap, og vil følge utviklingen.

2.10.3 Gjeninnføring av 28-metersgrensen i kystfiskeflåten

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener regjeringen må foreta en grundig vurdering av ny gruppeinndeling under Finnmarksmodellen, og at det i denne sammenheng også konsekvensutredes å gjeninnføre gruppen fra 21–28 meter, og hvorvidt flåten over 28 meter i reguleringsammenheng kan overføres til havfiskeflåten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til utviklingen med stadig større fartøy i kystfiskeflåten etter at størrelsesbegrensningen på 28 meter ble hevet. Dette har ført til at de største fartøyene i kystfiskeflåten er like lange som de største havgående fartøyene. Denne utviklingen fører med seg en rekke negative konsekvenser for mottaksstruktur, beskatning og øvrig kystflåte. Utviklingen er ute av kontroll og har store negative samfunnsmessige konsekvenser.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å gjeninnføre 28-metersgrensen i kystfiskeflåten.»

2.10.4 Fisk ut av landet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til den negative utvikling hvor stadig mer fisk fryses om bord og ikke videreføres i Norge. Dette utgjør et stort tap for landet og alle kystsamfunnene som kunne ha bygd næring og industri med utgangspunkt i råstoffet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget med tiltak for å begrense at fisk føres ut av landet for bearbeiding, for eksempel i form av kvotetrekking.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om avgift på fryst fisk som føres ut av Norge til videreforedling i andre land. Inntektene fra ordningen bør gå til kvalitetsfremmende tiltak, for eksempel i fiskesalagslagene.»

2.10.5 Merknader knyttet til Riksrevisjonens rapport Dokument 3:6 (2019–2020)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til Riksrevisjonens rapport, Undersøkelse av kvotesystemet i kyst- og havfisket, som ble lagt frem 28. april 2020. Flertallet viser til at denne rapporten vil bli behandlet på ordinær måte av Stortinget, og vil komme tilbake med ytterligere merknader i forbindelse med denne behandlingen.

Flertallet viser til at Riksrevisjonen har fremmet seks forslag til oppfølging. Flertallet ser ikke at gjennomgangen og anbefalingen fremmer noe vesentlig som rokker ved konklusjonene i kvotemeldingen. Gjennomgangen peker på utviklingstrekk som er kjent, og som helt eller delvis har vært beskrevet i denne meldingen og i NOU 2016:26.

Flertallet viser til at det er gjennomgående enighet om at lønnsomhet i fiskeriene ikke ville vært mulig uten at det hadde vært tatt strukturgrep.

Flertallet viser til at når det gjelder samfiske, er det i denne saken foreslått å avvikle samfiske med seg selv i torskefisket. Flertallet vil også vise til at når det gjelder utviklingen mot stadig større fartøy, innebærer endringen av hjemmelslengdesystemet med overgang til faktisk lengde med lukkede «skott» mellom gruppene at mulighetene til å plassere kvotegrunnlag på større fartøy begrenses.

Når det gjelder eierkonsentrasjon i kystflåten, viser flertallet til statsrådets svar til Riksrevisjonen og til at det på side 24 i meldingen understrekes at dette er et spørsmål som vil bli vurdert løpende:

«Regjeringen vil likevel fortsatt følge utviklingen, og vurdere bestemmelser om eierskapskonsentrasjon også for kystfartøy.»

Flertallet viser til at Riksrevisjonen har pekt på at kvotegrunnlaget i åpen gruppe kan bli for lavt for å kunne ha lønnsom drift. Flertallet viser til forslaget om å ta åpen gruppe fra toppen, som vil styrke denne gruppens stilling. Åpen gruppe er åpen, og uansett nivå på totalkvoten er det derfor mulig å få overetablering i gruppen. Den eneste måten å forhindre dette på, er å lukke gruppen. Flertallet understreker at åpen gruppe fortsatt skal være åpen, og representerer en viktig rekrutteringsarena for fiskeriene og for alle aktive fiskeres adgang til å delta i fisket.

Når det gjelder rekruttering, vil flertallet peke på at endringen av rekrutteringsordningen betyr en lavere

inngangsbillett og et automatisk kvotetillegg til etablende fiskere under 30 i åpen gruppe.

Flertallet registrerer at Riksrevisjonen har pekt på endringer i eierforhold som er innenfor de grenser som Stortinget har gitt sin tilslutning til, bl.a. reglene om at hovedeier må være aktiv fisker, og utenlandsk eierskap.

Når det gjelder Riksrevisjonens merknader om koblingen mellom fartøy og kvote, vil flertallet understreke at ordninger som tillater bruk av leiefartøy, er viktig for bl.a. å sikre muligheten til investeringer i nybygg, fortsatt drift ved havari, kvinners mulighet til deltakelse i fiskeriene ved fødselspermisjon, og disse ordningene sikrer en hensiktsmessig utnyttelse av kvotene ved kvotebytte. Flertallet viser til at statsråden varsler en gjennomgang av ordningen med leiefartøy ved kontrahering av nybygg.

Flertallet vurderer det slik at mange av tiltakene i meldingen imøtekommer store deler av Riksrevisjonens merknader.

Flertallet vil også peke på at Riksrevisjonen i rapporten ikke konkluderer med at den mener dagens kvotetildelingssystem eller system for kjøp og salg av fartøy med fisketillatelse er ulovlig, slik det fra enkelte hold har vært ytret forventninger om. Flertallet viser til beskrivelsen av gjeldende ordning i pkt 1.2.2 ovenfor i sammendraget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Riksrevisjonen i Dokument 3:6 (2019–2020) har vurdert kvotesystemene i kyst- og havfisket. Disse medlemmer registrerer at det er gjort følgende hovedfunn: For det første at endringene i kvotesystemet i perioden 2004–2018 har bidratt til økt lønnsomhet i fiskeflåten. Det er isolert sett bra, men disse medlemmer viser til at lønnsomhet må vurderes ut fra samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske forhold.

Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonen mener forvaltningen av kvotesystemet har utfordret etablerte fiskeripolitiske prinsipper i perioden. Riksrevisjonen peker blant annet på at fartøy med kvoter i mindre grad eies av registrerte fiskere, at flåtestrukturen er mindre variert, og at fartøyene er færre og større. Riksrevisjonen viser også til at utenlandsk eierskap i fiskeflåten er økende, men fortsatt lavt, og at koblingen mellom fartøy og kvote er svekket.

Disse medlemmer viser til at det er en svært uheldig utvikling som går på tvers av de politiske målsettingene som er gjeldende.

Disse medlemmer viser videre til Riksrevisjonens hovedfunn om at økte kvotepriser har gjort det vanskeligere å rekruttere nye fiskere. Disse medlem-

mer peker på at enhver næring må ha god rekruttering over tid for å være levedyktig.

Disse medlemmer viser videre til at Riksrevisjonen peker på at endringer i den minste kystflåten har negative konsekvenser for kystsamfunn, og at flere fiskeriavhengige kommuner har fått redusert fiskeriaktivitet. Disse medlemmer mener at målet med fiskeripolitikken er at den skal gi positive konsekvenser for kystsamfunnene. Disse medlemmer mener at et av de mest alvorlige funnene i rapporten er at flere av endringene i kvotesystemet ikke er tilstrekkelig konsekvensutredet av departementet. Disse medlemmer viser til at en kunnskapsbasert utvikling av politikken er helt avgjørende. Det å bruke relativt vide fullmaktslover til å gjennomføre en politikk som ikke er konsekvensutredet, er alvorlig. Det er en hake ved kvotemeldingen at den inneholder forslag som ikke i tilstrekkelig grad er konsekvensutredet. Det ble under komiteens åpne høring om meldingen også pekt på at flere av forslagene ikke er godt nok utredet.

Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonens rapport gir en beskrivelse av norsk fiskerinæring som ikke samsvarer med den beskrivelsen som er gitt i stortingsmeldingen. Det er svært uheldig og ikke tilfredsstillende for Stortingets behandling at det er betydelige avvik mellom stortingsmeldingens beskrivelse av situasjonen i fiskeriene og det som fremkommer i Riksrevisjonens rapport. Disse medlemmer mener det er av avgjørende betydning for legitimiteten til Stortingets behandling av denne saken at regjeringen avklarer sitt synspunkt på det som fremkommer i Riksrevisjonens rapport før Stortinget behandler meldingen.

Disse medlemmer viser til Riksrevisjonens anbefaling om å sørge for at kvotesystemet blir grundig konsekvensutredet. Disse medlemmer viser til at det er vanskelig å se konsekvensene av flere av forslagene i stortingsmeldingen når de ikke er tilstrekkelig konsekvensutredet. I tillegg legges det under behandlingen opp til at sentrale deler av stortingsmeldingen ikke får støtte i Stortinget. Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen ikke får flertall for forlengelse av strukturkvoteordningene og innføring av statlig kvotebank. Samtidig gjør det at de samtlige konsekvensene av stortingsmeldingen er uoversiktlige. Flertallet gjør altså mer av det som har ført til kritikk fra Riksrevisjonen.

Disse medlemmer forutsetter at Riksrevisjonens kritikk av fiskeriforvaltningen tas på alvor. Fiskerinæringen har stor betydning både næringsmessig og for utviklingen langs kysten. Fiskerinæringen fortjener at alle sider ved Riksrevisjonens rapport gjennomgås, og ikke minst at man sørger for at forslagene som fremmes, er utredet skikkelig, i tråd med fiskeripolitiske målsettinger og lovverket på området.

Disse medlemmer forstår at fiskerinæringen opplever uro ved at rammevilkårene er under debatt i årevis. Disse medlemmer viser til at mesteparten av tiden har gått med til utarbeidelse av NOU og arbeid i departementet. Saken ble lagt frem for Stortinget i juni 2019. Disse medlemmer mener regjeringen i meldingen la frem vesentlige forslag som verken har støtte i Stortinget eller i fiskerinæringen. Disse medlemmer mener at hovedvekten av uroen er knyttet til forslaget om statlig kvotebank og forslaget om forlenget varighet av strukturkvoteordningene. Disse medlemmer mener derfor Stortinget bør gjøre et klart vedtak om at disse tiltakene ikke har støtte i Stortinget, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Meld. St. 32 (2018–2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping sendes tilbake til næringskomiteen, som legger frem en ny innstilling etter at Riksrevisjonens rapport Dokument 3:6 (2019–2020) er behandlet i Stortinget.»

Disse medlemmer mener også at Meld. St. 32. (2018–2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping skal returneres til regjeringen for å oppdateres mht. manglende støtte til forlengelse av strukturkvoter og innføring av statlig kvotebank, samt å innarbeide Riksrevisjonens funn og sørge for at konsekvensene av politikken er tilstrekkelig belyst. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å legge frem en stortingsmelding om kvotepolitikken som tar hensyn til Riksrevisjonens rapport og Stortingets behandling av denne.»

«Stortinget ber regjeringen ikke basere en ny stortingsmelding om kvotepolitikken på statlig kvotebank.»

«Stortinget ber regjeringen basere en ny stortingsmelding om kvotepolitikken på opprinnelig varighet av strukturkvoteordninger.»

Disse medlemmer viser til at funnene fra undersøkelsen har fått Riksrevisjonskollegiet til å konkludere med «alvorlig» kritikk av gjennomføringen av fiskeripolitikken. Riksrevisjonen benytter fire grader av kritikk, rangert etter alvorlighetsgrad. «Alvorlig» er den nest mest alvorlige og har ved alle andre tilfeller ført til omfattende endringer i forvaltningen. Ifølge Riksrevisjonen benyttes denne formen for kritikk kun i følgende tilfeller:

«Alvorlig benyttes ved forhold som kan ha betydelige konsekvenser for samfunnet eller berørte borgere, eller der summen av feil og mangler er så stor at dette må anses som alvorlig i seg selv.»

Disse medlemmer vil påpeke og ettertrykkelig understreke at denne negative utviklingen strekker seg over mange ulike regjeringer. Det er derfor et kollektivt ansvar for hele Stortinget å gjenvinne tilliten.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at eierskapet til fartøy med kvoter spres på flere hender.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at fartøy med kvoter i vesentlig større grad eies av registrerte fiskere.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at koblingen mellom fartøy og kvote styrkes.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil påpeke og ettertrykkelig understreke at denne negative utviklingen strekker seg over mange ulike regjeringer. Det er derfor et kollektivt ansvar for hele Stortinget å gjenvinne tilliten. Dette medlem advarer mot å la det gå partipolitikk og dertil ansvarspulverisering i en så alvorlig sak og for en så sentral næring for samfunnet.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å innføre strukturstans frem til nytt regelverk er på plass på områder som er påpekt av Riksrevisjonen.»

«Stortinget ber regjeringen igangsette en ekstern evaluering med utgangspunkt i konklusjonene til Riksrevisjonen.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Meld. St. 32 (2018–2019) sendes tilbake til regjeringen.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede ulike økonomiske virkemidler som vil bidra til økt landing og bearbeiding av fiskeressursene i Norge.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om ny gruppeinndeling med utgangspunkt i faktisk lengde fra skjæringsdato, og komme tilbake til Stortinget med mer

detaljerte bestemmelser hvor maksimalt volum per flåtegruppe også inngår.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen videreføre ordningen med at kystfiskekvoten avsettes særskilt i henhold til dagens praksis, slik at den ikke inngår i åpen gruppe.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om eierskapsbegrensninger i kystfiskeflåten.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget med tiltak for å begrense at fisk føres ut av landet for bearbeiding, for eksempel i form av kvotetrekk.

Forslag 7

Meld. St. 32 (2018–2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping sendes tilbake til næringskomiteen, som legger frem en ny innstilling etter at Riksrevisjonens rapport Dokument 3:6 (2019–2020) er behandlet i Stortinget.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen om å legge frem en stortingsmelding om kvotepolitikken som tar hensyn til Riksrevisjonens rapport og Stortingets behandling av denne.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen ikke basere en ny stortingsmelding om kvotepolitikken på statlig kvotebank.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen basere en ny stortingsmelding om kvotepolitikken på opprinnelig varighet av strukturkvoteordninger.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at eierskapet til fartøy med kvoter spres på flere hender.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at fartøy med kvoter i vesentlig større grad eies av registrerte fiskere.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at koblingen mellom fartøy og kvote styrkes.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:*Forslag 14*

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om tiltak for å hindre at plast havner i havet ved utøvelse av fiske og annen maritim aktivitet.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen videreføre samfiskeordningen, men stille krav om levering lokalt.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt det under samfiskeordningen kan stilles krav om fiske etter andre arter enn torsk.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen foreta en evaluering av hvordan endringene i pliktssystemet har påvirket ordningen i 2022, og fremme sak for Stortinget på egnet måte.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 18*

Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak som reduserer bruken av plast og tiltak som erstatter plast i fiskeredskap.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå incentiver i fiskeriene for å ta i bruk fiskeredskap som ikke bidrar til marin forsøpling.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 20*

Stortinget ber regjeringen utrede en ordning hvor dagens system med kjøp og salg av fartøy med kvoter erstattes med et konsesjonssystem hvor nærhet til ressurs og kompetanse avgjør tilgang på rettigheter. Utredningen skal videre inneholde en overgangsløsning, slik at de som har investert innenfor dagens system, ikke lider uakseptable tap.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 21*

Stortinget ber regjeringen sørge for avkortning ved strukturering på 50 pst. og komme tilbake til Stortinget med forslag til innretning hvor avkortning i kystgruppene går til rekrutteringskvoter som ikke er omsettelige, mens det i øvrige grupper går tilbake til gruppen.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en gradvis avvikling av pliktordningen for torsketrålerne,

med unntak av aktivitetsplikten. Avviklingen skal skje gradvis i tråd med juridisk betenkning fra pliktkommisjonen eller raskere. Avvikling skal resultere i en overføring av kvantum til den delen av kystflåten som leverer råstoff til industri, hvor det skal vurderes krav til fangstmønster som er sesongmessig identisk med dagens torsketrålflåte ved tildeling.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen sørge for å gjeninnføre 28-metersgrensen i kystfiskeflåten.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om avgift på fryst fisk som føres ut av Norge til videreforedling i andre land. Inntektene fra ordningen bør gå til kvalitetsfremmende tiltak, for eksempel i fiskesalgslagene.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen sørge for å innføre strukturstans frem til nytt regelverk er på plass på områder som er påpekt av Riksrevisjonen.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen igangsette en ekstern evaluering med utgangspunkt i konklusjonene til Riksrevisjonen

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding II, III og IV fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding IX fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding V fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding VIII fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding I, VI og VII fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at fordelingen av kvoter mellom flåtegruppene ikke endres vesentlig.

II

Stortinget ber regjeringen ikke etablere en statlig kvotebeholdning/fellesskapets kvotebeholdning.

III

Stortinget ber regjeringen sørge for at ved utløp av tidsbegrensningen for strukturkvoter fordeles strukturgevinsten til den fartøygruppen fartøyet tilhører når tidsbegrensningen inntreer, og fordeles relativt etter grunnkvote. Ved opprettelse av strukturkvote fordeles strukturgevinsten som oppstår ved avkorting, til den fartøygruppen fartøyet tilhører, og fordeles relativt etter grunnkvote. For ringnotgruppen og pelagisk trål fordeles strukturgevinsten når tidsbegrensningen inntreer etter dagens gruppetilhørighet.

IV

Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis anledning til forlengelse av tidsbegrensningen i strukturkvoteordningen.

V

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N etableres kvotefleksibilitet over årsskiftet på fartøynivå, slik at et fartøy kan utnytte sitt kvotegrunnlag best mulig innenfor et kvoteår, på samme måte som i pelagiske fiskerier.

VI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget (så snart som mulig, eventuelt fra 2021) med et forslag om en fiskal avgift på fiskeriene (villfisk) tilsvarende om lag 100 mill. kroner årlig. Det vurderes i den forbindelse om det kan gjøres etter modell av fiskeriforskningsavgiften. Modellen må være forenlig med Norges forpliktelser under EFTA-konvensjonen og EFTA-frihandelsavtaler.

VII

Det gis en overgangsperiode der fartøy med annen faktisk lengde enn hjemmelslengde kan velge å bringe fartøyets faktiske lengde i tråd med hjemmelslengde. Den faktiske utformingen må være gjennomført innen 31. desember 2023. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en konkret utforming av et slikt alternativ.

VIII

Stortinget ber regjeringen sørge for at eksisterende ordning med «samfiske med seg selv» i torskefisket avvikles innen 31. desember 2025.

IX

Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for bedre likestilling i fiskeriene.

Oslo, i næringskomiteen, den 30. april 2020

Geir Pollestad

leder

Tom-Christer Nilsen

ordfører

